

Освітньо-професійна програма
«Економіка»
Спеціальність 051
«Економіка»
Група 2БЕП-32

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: **Удосконалення виробничої діяльності на підприємстві
ТОВ «КУРТАЖ».**

Проектний матеріал складається з пояснювальної записки на 76 сторінках та ілюстративного матеріалу

Здобувач освіти _____ (Сермак В.В.)

Керівник _____ *Хачатур* _____ (Хачатурян О.С.)

До захисту допущений

Завідувач кафедри _____ *Хачатур* _____ (Хачатурян О.С.)

Завідуючий відділенням _____ (Воронкова Ю.В.)

Захист «*24*» _____ *червня* _____ 2023р. Протокол ДКК № *2*

Оцінка ДКК _____ *85* _____

Секретар ДКК _____ *ХВ* _____

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ОНТУ»

Відділення економічне Кафедра Економіки
Освітньо-професійна програма «Економіка»
Спеціальність 051 «Економіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Заст. дир. з НВР Беркань І.В.

“ ” 20 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу бакалавра

Студенту Сермак Владиславі Володимирівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи Удосконалення виробничої діяльності на підприємстві ТОВ «КУРТАЖ».

затверджена наказом по коледжу від « 8 » серпня 2023 р. № 235-А2-02

2. Термін здачі студентом кваліфікаційної роботи 30.06.2023 р.

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Форма №1 «Баланс», Форма №2 «Звіт про фінансові результати», статистична звітність роботи підприємства, історія підприємства, устав, статистичні дані, періодичні видання, підручники, Інтернет, законодавчі та інші нормативні акти України

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити)

Вступ. Розділ 1. Теоретичні основи підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства. Розділ 2. Аналіз виробничої діяльності підприємства. Розділ 3. Напрями удосконалення виробничої діяльності на підприємстві ТОВ «КУРТАЖ». Висновки. Список використаних джерел. Додатки.

5. Перелік графічного матеріалу (слайдів мультимедійної презентації). Слайд 1 – Титульна сторінка. Слайд 2 – Мета кваліфікаційної роботи, об'єкт і дослідження, наукова новизна, практична значність. Слайд 3 – Сутність виробничої діяльності підприємства. Модель виробничого процесу. Слайд 4 – Показники, що характеризують елементи виробничої діяльності. Слайд 5 – Ефективність виробничої діяльності підприємства та основні напрями її підвищення. Слайд 6 – Методи оцінки ефективності виробничої діяльності. Слайд 7 – Характеристика виробничо-господарської діяльності підприємства. Динаміка основних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «КУРТАЖ» за 2020-2022 роки. Слайд 8 – Динаміка показників використання основних фондів ТОВ «КУРТАЖ» за 2021-2022 рр.. Слайд 9 – Результати кореляційного аналізу прибутковості підприємства. Шкала Чеддока. Слайд 10 – Результати

регресійного аналізу. Слайд 11 – Оцінка соціально-економічної ефективності заходів з удосконалення ефективності виробничої діяльності. Вплив проекту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» на показники ефективності виробничої діяльності. Слайд 12 – Показники фінансових результатів бізнесу ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок проекту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю), %. Слайд 13 – Показники рентабельності бізнесу ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок проекту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю), %. Слайд 14 – Висновки. Слайд 15 – Заключний.

6. Консультанти по кваліфікаційній роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосується їх

Розділ	Консультант	ПІДПИС	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

Керівник роботи Хачатурян О.С. _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання Сермак В.В. _____
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1. Теоретичні основи підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства	16.01.2023-10.02.2023	
2	Розділ 2. Аналіз виробничої діяльності підприємства	13.02.2023-10.03.2023	
3	Розділ 3. Напрями удосконалення виробничої діяльності на підприємстві ТОВ «КУРТАЖ»	13.03.2023-07.04.2023	
4	Оформлення пояснювальної записки	10.04.2023-28.04.2023	
5	Оформлення додатків, ілюстративного матеріалу	02.05.2023-19.05.2023	
6	Малий захист кваліфікаційної роботи	31.05.2023	
7	Захист кваліфікаційної роботи	12.06.2023-30.06.2023	

Здобувач _____ Сермак В.В.
(підпис)

Керівник роботи _____ Хачатурян О.С.
(підпис)

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу «Удосконалення виробничої діяльності на підприємстві ТОВ «КУРТАЖ»»

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за освітньо-професійною програмою «Економіка» Сермак В.В.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 76 сторінок, 28 таблиць, 14 рисунків, список літератури з 52 найменувань.

Мета виконання кваліфікаційної роботи - обґрунтування напрямків зростання ефективності виробничої діяльності підприємства ТОВ «КУРТАЖ».

Об'єктом дослідження являється процес забезпечення виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ».

Предметом дослідження являється сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до розробки напрямків збільшення ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ».

Завданнями роботи передбачається:

- дослідити економічну суть виробничого функціонування підприємства;
- ефективність виробничої діяльності підприємства і головні напрямки її зростання;
- обґрунтувати способи оцінювання ефективності виробничого функціонування підприємства;
- дати характеристику виробничо-господарського функціонування підприємства ТОВ «КУРТАЖ»;
- провести фінансово-економічний аналіз підприємства ТОВ «КУРТАЖ»;
- виконати аналіз ефективності виробничої діяльності підприємства;
- виконати кореляційно-регресійний аналіз чинників впливу на ефективність виробничої діяльності підприємства ТОВ «КУРТАЖ»;
- розкрити напрямки зростання ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ».
- обґрунтувати доречність пропозицій відносно удосконалення ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ».

За результатами дослідження вдосконалено підходи щодо формування теоретичних передумов зростання ефективності виробничого функціонування підприємства ТОВ «КУРТАЖ», як важливої частки економічного розвитку підприємства.

Практична значність одержаних результатів роботи полягає у зростанні ефективності виробничого функціонування підприємства ТОВ «КУРТАЖ», що дасть можливість більш повно й чітко обґрунтувати доречність пропозицій відносно удосконалення ефективності виробничого функціонування підприємства.

Рік виконання роботи - 2023

Рік захисту роботи - 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства.....	5
1.1. Сутність виробничої діяльності підприємства.....	5
1.2. Ефективність виробничої діяльності підприємства та основні напрями її підвищення.....	13
1.3. Методи оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства.....	19
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	30
2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності підприємства.....	30
2.2. Фінансово-економічний аналіз підприємства.....	35
2.3. Аналіз ефективності виробничої діяльності підприємства.....	41
2.4. Кореляційно-регресійний аналіз факторів впливу на ефективність виробничої діяльності підприємства.....	50
Висновки до розділу 2.....	54
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «КУРТАЖ».....	56
3.1. Напрями підвищення ефективності виробничої діяльності.....	56
3.2. Обґрунтування доцільності пропозицій щодо вдосконалення ефективності виробничої діяльності.....	59
3.3. Розрахунок витрат на реалізацію заходів виробничої діяльності.....	61
3.4. Оцінка соціально-економічної ефективності заходів з удосконаленням ефективності виробничої діяльності.....	65
Висновки до розділу 3.....	66
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	71
ДОДАТКИ	

					БЕП 32. 20. 000 КРБ		
Вим.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата			
Розроб.		Сермак В.В.			Літ.	Арк.	Аркуші
Керівник		Хачатурян О.С			4	4	71
Н.контроль		Петрашова В.І			ВСП «ОТФК ОНТУ» зр. 2БЕП-32		
Затвердив		Хачатурян О.					

ВСТУП

Актуальність дослідження. Зростання ефективності виробництва являється актуальною задачею теперішнього розвитку України. Довготривалий період розвитку економіки держави за екстенсивним сценарієм вичерпав ресурсні можливості зростання промисловості. На передній план виходить розвиток інтенсивного виду, котрий максимально поно відображує тенденції в розвинених промислових країнах.

Напрямів зростання ефективності підприємства чимало, проте, якщо проаналізувати, то можемо зробити висновок, що насправді шлях всього один. Для ефективного функціонування підприємства потрібно вдосконалювати виробництво. Кожне підприємство натикається на проблему доцільного розподілення існуючих ресурсів, а кожний керівник підприємства задає собі питання, яким чином розподілити ресурси, щоб одержати найбільший дохід та знизити затрати виробництва.

З метою збільшення продуктивності діяльності підприємства розробляється комплекс особистих заходів відносно підвищення ефективності функціонування.

Під зростанням ефективності виробництва розуміють систему комплексних заходів, яка зв'язана із зростанням продуктивності функціонування у відповідних напрямках. Частіше всього система заходів, які мають збільшити ефективність функціонування, зачіпає одразу усі сфери діяльності, такий системний підхід дає можливість користуватися синергетичним ефектом.

Для того, щоб дати оцінку роботі підприємства та його економічній ефективності, не можна виділяти та аналізувати лише один будь-який показник. На практиці повсякчас застосовують групу показників, котрі дають оцінку зв'язку між собою та визначають сильні та слабкі боки підприємства. Існує дуже багато показників, котрі можуть дати оцінку ефективності виробничого функціонування, наприклад: продуктивність праці, трудомісткість,

					<i>БЕП 32. 20. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		5

рентабельність, фондомісткість, матеріаломісткість продукції, також важливою являється конкурентоспроможність.

Підприємство не може вважатися ефективним у тому випадку, коли воно неконкурентоспроможне.

Можна відмітити, що наразі не існує єдиних критеріїв оцінювання як «конкурентоспроможності», так й «ефективності» підприємства, тому що багато чого визначається концепцією при дослідженні даного питання.

Для функціонування й розвитку підприємства у умовах зростання конкуренції потрібно, щоб наслідки роботи функціонування підприємства продукували систему взаємозв'язаних показників, котрі відображують рівень досягнення наміченої цілі підприємства.

Викладене вище характеризує актуальність вибраної теми дослідження.

Мета кваліфікаційної роботи - обґрунтування напрямків зростання ефективності виробничого функціонування підприємства ТОВ «КУРТАЖ».

Для досягнення наміченої цілі в ході виконання роботи були поставлені та реалізовані наступні задачі:

- дослідити економічну суть виробничого функціонування підприємства, ефективність виробничої діяльності й головні напрямки її збільшення;
- обґрунтувати способи оцінювання ефективності виробничого функціонування підприємства;
- надати характеристику виробничо-господарського функціонування підприємства ТОВ «КУРТАЖ»;
- виконати фінансово-економічний аналіз підприємства ТОВ «КУРТАЖ»;
- виконати аналіз ефективності виробничого функціонування підприємства;
- провести кореляційно-регресійний аналіз чинників, які впливають на ефективність виробничого функціонування підприємства ТОВ «КУРТАЖ»;

					<i>БЕП 32. 20. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		6

- визначити напрямки зростання ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ»;

- обґрунтувати доречність пропозицій відносно удосконалення ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ».

- в роботі досліджуються теоретичні основи зростання ефективності виробничого функціонування підприємства, виконується аналіз його виробничої діяльності та обґрунтовуються напрямки і удосконалення.

Об'єктом дослідження являється процес забезпечення виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ».

Предметом дослідження являється комплекс теоретичних, методичних і практичних підходів до розроблення напрямків зростання ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ».

Методи дослідження. Теоретико-методологічною базою слугували роботи вітчизняних і зарубіжних фахівців в сфері виробничого функціонування підприємства. В роботі використані наукові й спеціальні методи: аналіз і синтез, абстракція, узагальнення (розкриття економічної суті явищ та обґрунтування категорійного апарату), абстракція - для визначення узагальнених висновків на базі систематичного аналізу й синтезу теорії й практики аналізування й керування виробничою системою; порівнювання - для порівнювання даних в динаміці; монографічний - з метою вивчення теоретичних напрацювань вітчизняних і закордонних учених із питань збільшення ефективності виробничого функціонування підприємства; проєктувальний - для обґрунтування пропозицій відносно зростання ефективності завдяки розвитку виробничої структури підприємства; графічний - для предметного зображення наслідків дослідження.

Інформаційною базою досліджень являються законодавчі акти України, декрети Президента України, Постанови Верховної Ради, рішення Національної комісії, котра реалізовує державне регулювання в сфері фінансових ринків

					БЕП 32. 20. 000 КРБ	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		7

служби. Національного банку України, Державної служби статистики України й галузеві методичні рекомендації, дані звітності ТОВ «КУРТАЖ».

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вдосконаленні підходів до створення теоретичних передумов зростання ефективності виробничого функціонування як важливої частки економічного розвитку підприємства.

Практична значність одержаних результатів роботи полягає у зростанні ефективності виробничого функціонування підприємства ТОВ «КУРТАЖ», що дасть можливість більш докладно та чітко обґрунтувати доречність пропозицій відносно удосконалення ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел з 52 найменувань. Основний зміст викладений на 76 сторінках. Робота має: 28 таблиць, 14 рисунків.

					БЕП 32. 20. 000 КРБ	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		8

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність виробничої діяльності підприємства

Основною характерною особливістю будь-якого господарюючого суб'єкту, котрий працює у умовах ринкової економіки, являється виконання його виробничого функціонування.

Відомо, що фірма – це організація, котра функціонує із ціллю перетворення ресурсів у блага, одержання максимально можливого доходу й котра має за мету мінімізацію затрат функціонування виробництва.

Другими словами, фірмою являється організація, котра має фактори виробництва: праця, капітал, земля й поєднує їх для виробництва й реалізації благ та послуг із ціллю одержання доходу. В свою чергу, одержання доходу являється головним мотивом та двигуном функціонування виробництва, а також показником його ефективності [1].

Виробництво являється головним засобом задоволення потреб людей. Хід виробництва відбувається за допомогою поєднання природних, трудових та капітальних ресурсів на базі підприємницької діяльності (рисунок 1.1).

Рисунок 1.1 - Модель виробничого процесу

Найбільш важливим суб'єктом, першорядною ефективністю промислових підприємств, стає виробнича діяльність. В зв'язку з чим, першорядним завданням

промислових підприємств являється ефективне використання існуючих засобів та розкриття внутрішніх потенціальних можливостей.

Отже, до актуальних питань зростання конкурентоспроможності підприємства потрібно віднести розвиток виробничого функціонування, котра слугує механізмом зростання ефективності функціонування підприємства. З ціллю дослідження застосування принципів функціонування виробничої діяльності промислових підприємств розглянемо відповідні теоретичні підґрунтя.

Суть виробничої діяльності. В роботах із економіки й організації виробництва приводяться різноманітні формулювання визначення «виробнича система». Для розуміння суті категорії «виробнича діяльність» пропонуються різноманітні підходи до проектування, дослідження, забезпечення їхнього функціонування та розвитку.

В таблиці 1.1 приведено визначення терміну «виробнича діяльність» авторами багатьох праць [1].

Таблиця 1.1 – Визначення виробничої діяльності

Автор	Визначення
В.Н. Вяткін	сукупність засобів виробництва, матеріальних, трудових ресурсів, регламентованих виробничою технологією, котра описує порядок здійснення матеріально-енергетичних перетворень сировини у закінчений продукт даного господарського підприємства
Дж. Рігге	виробнича система являється цілеспрямованим процесом, завдяки котрому відбувається перетворення окремих елементів у корисну продукцію.
В.А. Петров, А.Н. Масленников	система, котра передбачає на вході програму у вигляді сукупності генеральних цілей, а на виході їхню реалізацію в вигляді матеріально-речових завершальних результатів.
Ю.Г.Козирьов	сукупність об'єктів, пов'язаних причинно-залежністю таким чином, що їхні функції, вироблені ними дії та виконувані операції мають призводити до прогнозованого результату – випуску продукції заданої якості у необхідній кількості та за встановлений період.
С.Е. Хачатуров	упорядкована взаємодія структурованих організаційними відносинами оптимально розвинених речових, енергетичних і інформаційних ресурсів, що забезпечує стає й надійне виробництво спеціальних благ у умовах середовища, що безперервно змінюється.
В.Б. Войцеховский	сукупність підсистем, у кожній з яких зосереджені складові із різними строками служби. Виробничу систему доречно вибудувати таким чином, щоб за наявності дії зовнішніх збурюючих чинників забезпечувалося виконання програми із випуску продукції із найменшими затратами ресурсів.

Автори відмічають, що виробнича система обіймає в собі набір різноманітних елементів, функціонування котрих призводить до досягнення основної цілі – реалізації виготовленої продукції чи послуги. Потрібно відмітити, що у умовах ринкової економіки важливим фактором функціонування виробничої системи являється виробничо-збутова система відносин підприємства із постачальником, споживачами виготовленої продукції [2].

Виробництво у широкому значенні цього слова – це виробництво товарів, перероблення сировини та надання пов'язаних із цим процесом послуг (у останній час називаються операціями). Виробництво – це будь-котрий процес або процедура перетворення сукупності ресурсів у продукцію деякої якості та складу. Елементами виробничої діяльності є: виробничий процес, ресурси та продукція [2].

Сучасне виробництво являється складним процесом переробки сировини, матеріалів, напівфабрикатів і інших предметів праці у готову продукцію, котра задовольняє суспільним потребам.

Інтеграція виробничого функціонування підприємства із зовнішнім середовищем потребує доцільної організації внутрішніх процесів, в тому числі системи транспортного та складського господарства. Виробнича діяльність у даній праці виступає як система взаємозв'язаних складових виробничого процесу, технічної й організаційної упорядкованості виробництва, в тому числі ринок та сервісну підтримку, котрі створюють єдине ціле й функціонують у цілях реалізації промислової продукції чи надання послуг.

Досягнення основної цілі виробничого функціонування можливо завдяки управлінню її функціонуванням та розвитком. Автор праць «Інформаційно-технологічні основи конкурентоспроможності виробничих систем» І.В. Дружинін [3] відмічає, що виробниче функціонування вимагає удосконалення завдяки активній взаємодії з змінним зовнішнім оточенням та суспільними інтересами.

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		11

Таким чином, виробниче функціонування являється способом виконання споживчих інтересі. Підхід до розвитку виробничого функціонування, котре полягає у безперервному удосконаленні підприємства як виробничо-збутової системи [3].

Важливим прикладним питанням для вивчення підходів до розвитку виробничого функціонування являється вивчення її структури та змісту. Зміст виробничого функціонування. Для визначення змісту виробничого функціонування потрібний опис теоретичного підґрунтя її структури. Структура виробничого функціонування у умовах новітнього конкурентного ринку може бути визначена завдяки якості продукту, конкурентній ціні, гнучкості виробництва, швидкості виробничого циклу, що являється запорукою зростання сумарної ефективності. Ефективність виробничого функціонування промислового підприємства може бути визначена здатностями виготовлення продукції чи надання послуг із мінімальними втратами, виявлення й усунення втрат, навчання персоналу. Отже, від ефективності виробничого функціонування залежать витрати виробництва та конкурентоспроможність підприємства.

Для оцінювання ефективності виробничої діяльності В.Ю. Кононова запропонувала розглядати такі складові, як устаткування, закупівлі, якість, матеріальні потоки та персонал (рисунок 1.2).

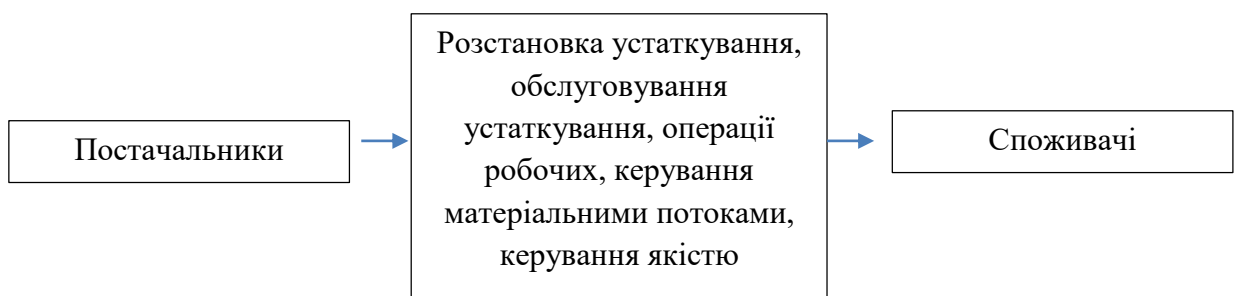

Рисунок 1.2 – Складові елементи виробничого функціонування

Для того, щоб зменшити збитки та одержувати найбільший дохід, важливо знати, яким чином потрібно організувати хід виробництва на підприємстві.

Виробнича діяльність – це цілеспрямована робота та процес взаємодії, ціллю та результатом котрої являється перетворення відокремлених складових у корисний продукт чи благо. Виробничий процес займає центральне місце у системі відтворення й являється однією із основних її ланок, котра використовує

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		12

у своїй діяльності виробничі, трудові й фінансові ресурси, адресується до запасівспоживання, накопичення та виробництва. А результатом такої взаємодії являється завершальний суспільний продукт (рисунок 1.3).

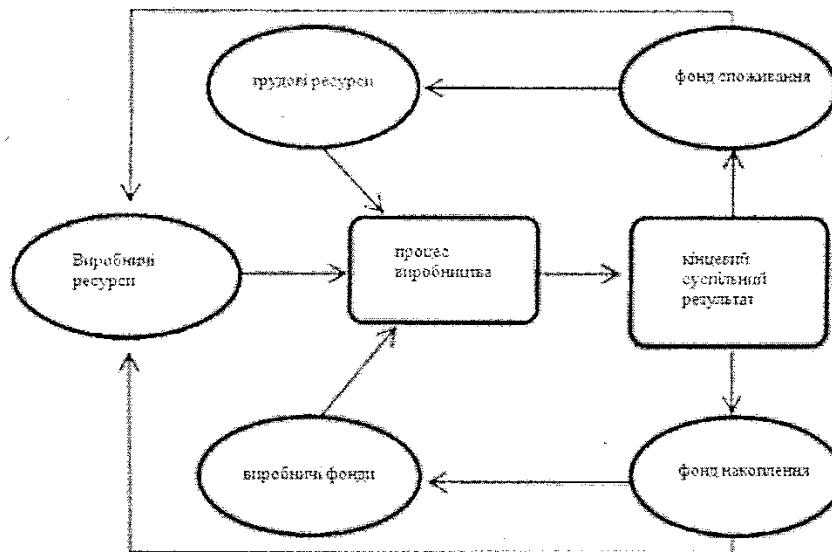

Рисунок 1.3 - Роль виробничого процесу у системі відновлення

Із рисунку 1.3 витікає, що виробнича діяльність являється надзвичайно складним й чітко узгодженим механізмом. Можна відмітити, що ціллю виробничого функціонування підприємства являється вироблення продукту, його продаж та одержання доходу.

Виробнича система визначається раціональністю застосування усіх ресурсів підприємства (праці, капіталу, сировини та інших) з врахуванням виробничої специфіки підприємства. Виробнича система містить у собі усі етапи виробничої та збутової діяльності.

Склад та напрями розросту виробничої системи самостійно визначаються підприємством на стратегічному рівні. За нашою оцінкою, складовими виробничої системи являється затрати, якість, устаткування, активною складовою з яких являється людина. Потенціал збільшення підприємства можна визначити операційною ефективністю [4].

Зростання операційної ефективності може бути досягнуто завдяки розвою персоналу. Проте розвиток виробничої системи являється результатом комплексного системного підходу до організації виробництва. Таким чином,

ефективність виробничої системи - це раціональне використання усіх ресурсів підприємства.

Дані складові виробничої системи являються недостатніми для комплексного визначення ефективності діяльності підприємства, тому, на наш погляд, можна запропонувати доповнити реєстр елементів, які характеризують виробничу систему, таким елементом, як фінансова платоспроможність (рисунок 1. 4).

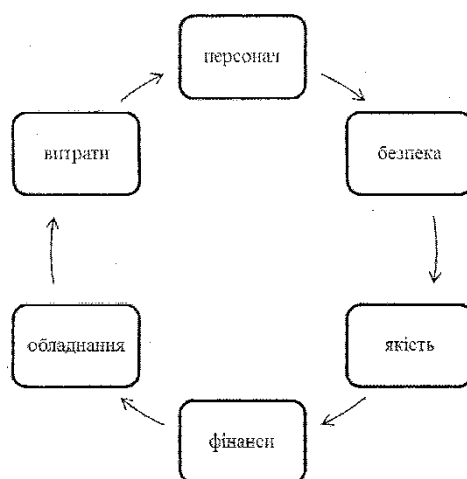

Рисунок 1.4 - Структура виробничого функціонування

Головні показники, котрі дають можливість виконати оцінку ефективності функціонування виробничої діяльності промислового підприємства порівняно із аналогічними підприємствами й визначити напрями удосконалення виробничої системи підприємства, котрі наведені у табл. 1.2.

Виробниче функціонування організації засноване на виробничих процесах, котрі, у свою чергу, складаються із господарських операцій: організаційної діяльності, фінансово-збутової, виробничої та постачальницько-заготівельної. Для реалізації та здійснювання виробництва на підприємстві являється виробнича система, котра складається з сукупності взаємозалежних складових, під якими звичайно розуміють різноманітні ресурси, котрі потрібні для виробництва, й результат виробництва [4].

Продукт, як ціль утворення та функціонування виробничої діяльності, у ході виробництва знаходиться у різних видах залежно від свого власного вихідного матеріалу та готовності. Виробництво продукту являється сформованою технологією. Адекватно до неї закінчується перетворення затрат в продукцію.

Таблиця 1.2 – Показники, котрі характеризують елементи виробничого функціонування

Елементи виробничого функціонування	Показники
1. Персонал	а. кількість; б. продуктивність праці; в. період виконання операцій головних та допоміжних процесів та працівника; г. число інновацій, раціоналізаторських пропозицій на одного працівника; д. ступінь освіти, кваліфікації.
2. Затрати	а. об'єм, оборотність складських запасів; б. інтенсивність постачання ТМЦ; в. частина бракованих деталей, матеріалів; г. число зривів поставок; д. період доставки ТМЦ на підприємство; е. термін доставки виробленої продукції кінцевому споживачу; ж. оборотність, ціна незавершеного виробництва.
3. Якість	а. число дефектів; б. частота появи дефектів; в. число операцій контролю на основний або допоміжний процес; г. якість готової продукції, матеріалів, сировини; д. число рекламацій.
4. Обладнання	а. число та термін позапланових простоїв устаткування; б. число та термін ремонту обладнання; в. ступінь автоматизації процесів; г. термін переналадження устаткування.
5. Безпека	а. число виробничих травм, нещасних випадків; б. ступінь забруднення навколишнього середовища; в. число пожеж на виробництві; г. рівень захищеності інформації.
6. Ефективність	а. ЧДД; б. ВНД; в. час окупності; г. ліквідність; д. незалежність; е. рентабельність; ж. ділова активність.
7. Фінансова платоспроможність	а. коефіцієнт повної ліквідності; б. коефіцієнт текучої ліквідності; в. коефіцієнт посередньої ліквідності.

Класифікація виробничого функціонування. Реалізація завдання розвою виробничого функціонування підприємства може бути з допомогою визначення її класифікації й домінант функціонування. Виробнича діяльність визначається методом організації виробництва та особливостями оперативного керування,

ступеня технологічного спорядження й методами зменшення затрат. Виділяють головні види виробничих систем (таблиця 1.3) [5].

Таблиця 1.3 – Класифікація виробничого функціонування

Критерій	Воєнно-анархічна	Фордизм	Тойотизм
Ціль	Удешевлення продукції завдяки захопленню нових ринків	Зменшення затрат на виробництво	Зменшення собівартості продукції та пристосування до непостійних умов ринку завдяки усунення втрат
Кваліфікація персоналу	Низька	Низька	Висока
Тип виробництва	Одиничне (Мануфактурне)	Масове, серійне (Виштовхване)	Витягаюче виробництво
Характеристика праці	Дешева, одноманітна праця	Рутинна праця	Творчий підхід
Характеристика керування	Конфліктний характер, жорстке керування. Відсутній інтерес до потреб партнерів	Керування технікою, технологіями, виробничими запасами	Системне керування виробничими процесами. Корпоративна культура та інтереси замовника – важні умови створення виробничої системи

Наразі ефективним методом протистояти негативним тенденціям ринку стає забезпечення виробництва продукції нечисленними партіями по конкурентним цінам.

Для виживання на ринку підприємствам потрібно об'єднувати переваги одиничного (велика гнучкість процесу та широкий асортимент продукції) й масового виробництва (невисока собівартість одиниці продукції). Прикладом виробничої системи, котра поєднує декілька видів виробництв являється Lean Production (бережливе виробництво). Дана концепція широко використовується у великій кількості вітчизняних та закордонних підприємствах.

Сучасна виробнича діяльність являється складною системою, так як опирається як на політичні, технічні, економічні, так й на соціальні фактори. Маючи системний характер, вона доволі тісно зв'язана із зовнішнім середовищем підприємства. Важливою часткою керування ходом виробництва являється грамотний підхід до створення робочих місць та підбору персоналу, грамотне

керування кадровим складом підприємства, забезпечення організації усіма потрібними ресурсами як у технічному сенсі, так й у сенсі обслуговування [5].

Складність також полягає у вірному визначенні вимог сучасного споживача, виборі створених благ, швидкості вироблення продукції й введення її у постійне виробництво, підборі кваліфікованого складу керування, створенні підходящої психологічної обстановки у колективі.

Для розв'язання вищезазначених проблем вітчизняних промислових підприємств, досягнення їхніх довгострокових цілей, насамперед відбувається завдяки ефективного та результативного застосування ресурсів, характерна увага має бути приділена стратегічному керуванню. Удосконалення механізму стратегічного керування, запровадження його у прикладну діяльність промислових підприємств являється особливо актуальною задачею на теперішньому етапі розвитку економіки України [6].

Насамкінець потрібно відмітити, що підприємство являється головним центром економічних стосунків. Головною вимогою у реалізації продуктивного функціонування підприємства являється виконання умов створення ходу виробництва. Економічна ефективність завдяки грамотному підходу не змусить себе довго чекати: зменшаться затрати виробничого функціонування, скоротиться період циклу виробництва [6]. Між головних принципів доцільної організації виробництва можна виділити ритмічність, гнучкість і безперервність, котрі являються дуже важливими у умовах сучасного ринку та економічного становища.

Також потрібно розуміти, що успішну роботу підприємства забезпечує адекватний підхід до організації та грамотне скоординоване керування. Розв'язання поставлених задач напряду залежить від стану справ виробничого підприємства, його діяльності й вибраної стратегії. Сукупність означених елементів, а також конструктивна діяльність персоналу приведе підприємство до зростання конкурентоспроможності на ринку й збільшення показників, які наближають його до успіху [6].

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
						17
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

1.2. Ефективність виробничої діяльності підприємства та основні напрями її підвищення

В загальному розумінні ефективність (у перекладі з латинської – дієвий, продуктивний, який приносить результат) визначає розвинуті різноманітні явища, процеси, системи [7].

Ефективність являється індикатором розвитку. Вона ж є його найважливішим стимулом. Намагаючись збільшити ефективність виробничого функціонування й її сукупність, виділяються реальні заходи, котрі сприяють ходу розвитку.

Ефективність виробничого функціонування постійно зв'язана із практикою. Вона стає цільовим орієнтиром виробничого функціонування, спрямовує цю роботу у русло достатності, виправданості, необхідності, та обґрунтованості.

Ефективність організації виробництва може бути оцінена комплексно, відповідно до показників двох блоків. Перший блок включає в себе економічні чинники [7]:

- результативність;
- енергоємність;
- екологічність;
- конкурентоспроможність;
- рентабельність;
- продуктивність;
- дохід.

Результативність – це спроможність досягати запланованих зовнішніх цілей, спрямованість на те, щоб усі її організаційні рішення й дії були адекватними критеріям, котрі встановлено зовнішнім середовищем. Це спрямування організацій на стабільний пошук нових перспектив в створенні новітніх типів продукції, інвестицій, на пристосування власного внутрішнього середовища до зовнішніх обставин та умов функціонування, на майбутнє.

Відношення результату до затрат визначає результативність діянь як коефіцієнт корисної дії, а ефективність для явищ, які розглядаються, може виступати показником правильності вибраного напрямку. Себто можна

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		18

працювати максимально результативно (дохідно у невеликому проміжку часу) та переміщатися при цьому у напрямку виготовлення нових видів продукції та комерціалізації наслідків інтелектуального функціонування [8].

Продуктивність – це обсяг продукції, яка вироблена за деякий період у розрахунку на одного робітника чи затрати робочого часу на одиницю продукції. Продуктивність праці визначає ефективність роботи у матеріальному виробництві. Це не тільки один із найважливіших чинників ефективності виробництва, а і показник, котрий має велике економічне й соціальне значення на макрорівні.

Продуктивність праці зростає у результаті переміни технології, використання більш досконалого устаткування, використання нових прийомів праці та не постійно потребує зростання заробітної платні. Показники, котрі визначають ступінь продуктивності праці, ураховують як зміну, власне, продуктивності, так й інтенсивності праці [8].

Рентабельність, у дослівному смислі означає прибуток. Отже, термін рентабельність у широкому смислі слова означає дохідність, прибутковість. Показники рентабельності застосовують для порівняльного оцінювання ефективності функціонування окремих підприємств й галузей, які випускають різноманітні об'єми й типи продукції. Вказані показники визначають одержаний дохід відносно до затрачених виробничих ресурсів. Найбільш часто користуються такими показниками, як рентабельність продукції та рентабельність виробництва [8].

Рентабельність продукції (норма доходу) – це відношення валової суми доходу до затрат виробництва та продажу продукції (відносна величина доходу, яка припадає на 1 гривню поточних затрат).

Рентабельність виробництва (сумарна) демонструє відношення сумарної суми доходу до середньорічної ціни основних та нормованих оборотних коштів (величина доходу у розрахунку на 1 гривню виробничих запасів).

Вказаний показник визначає ефективність виробничо-господарського функціонування підприємства та відображає, за якої величини використаного

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		19

капіталу одержаний дохід. З допомогою рентабельності продукції дають оцінку ефективності виробництва різновидів продукції, а рентабельність виробництва, чи загальна, балансова рентабельність, слугують показником ефективності функціонування підприємства (галузі) у цілому [9].

Зростанню рівня рентабельності сприяють підвищення доходу, зменшення собівартості продукції, покращення застосування виробничих запасів. Показники рентабельності застосовують, коли оцінюють фінансовий стан підприємства.

Конкурентоспроможність являє собою відносну характеристику, котра відображує відмінність даного товару від товару конкурентів, по-перше, за рівнем відповідності одній й тій же суспільній вимозі, а по-друге, за затратами на задоволення даної потреби. Під затратами розуміють ціну споживання, котра включає затрати покупця, що пов'язані із купівлею товару, та усі затрати, котрі виникають при його споживанні чи використанні.

Дохід відображує чистий прибуток, який створений в сфері матеріального виробництва. На рівні підприємства чистий прибуток приймає форму доходу [9].

Дохід визначає економічний ефект, який одержаний у результаті функціонування підприємства. Наявність доходу на підприємстві значить, що його прибутки перевищують усі затрати, що зв'язані із його функціонуванням [10].

Дохід має стимулюючу функцію, у той же час він є фінансовим результатом та головним елементом фінансових ресурсів підприємства. Частина чистого доходу, котра залишилась у розпорядженні підприємства після виплати податків і других обов'язкових платежів, має бути достатньою для фінансування збільшення виробничої діяльності, науково-технічного та соціального розвитку підприємства, матеріального заохочення працівників.

Екологічністю нинішнього виробництва висувається вимога до використання екологічно чистих технологій. Забруднення навколишнього середовища являється одним із основних показників неефективності промислового підприємства.

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
						20
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Енергоємність будь-якого виробництва наближується до ідеального, коли споживається найменше енергії. Тому показник енергозатрат, які витрачені у технологічному процесі, вказує на ефективність усього виробництва у цілому [11].

Із врахуванням окреслених показників визначені наступні показники ефективності виробництва (рисунок 1.5).

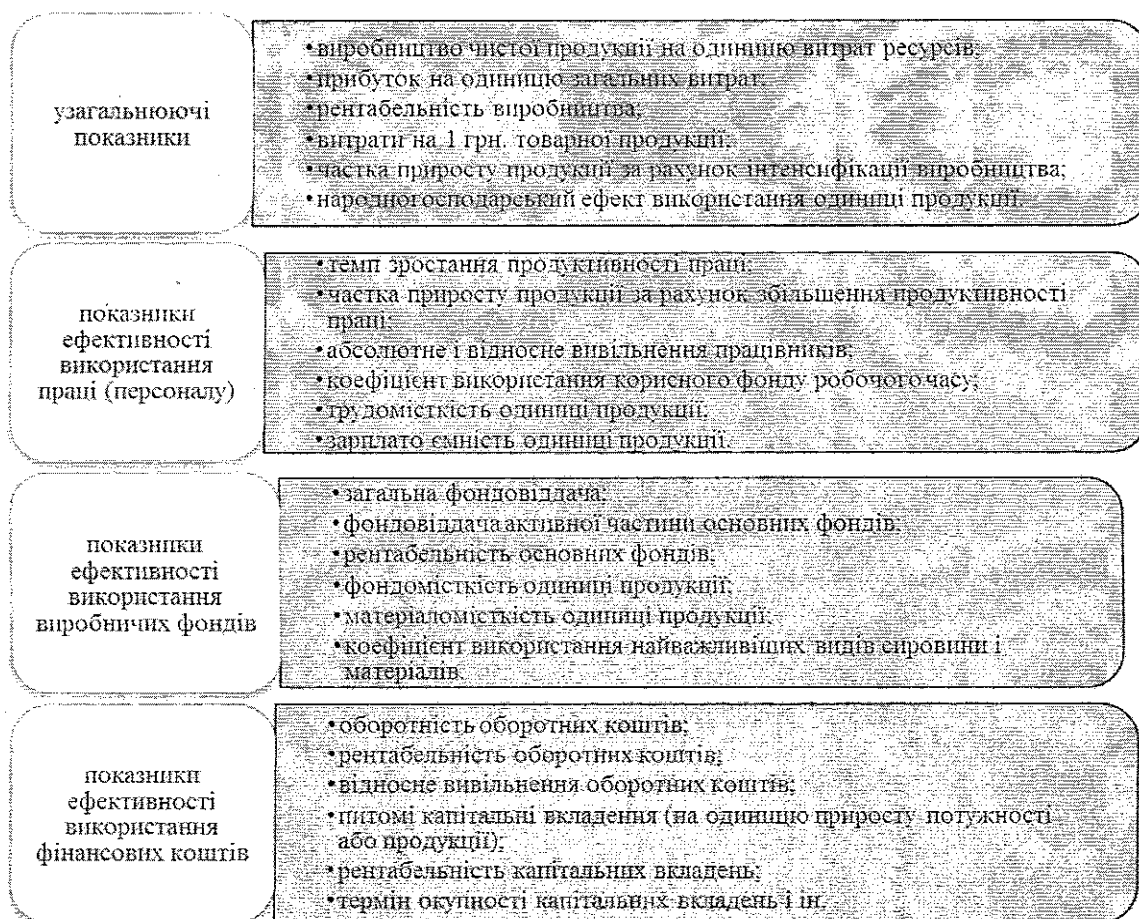

Рисунок 1.5 - Показники ефективності виробництва

Наступний блок ефективності організації виробництва включає в себе суб'єктивні (соціально-психологічні, фізіологічні, психологічні) показники (рисунок 1.6).

Активність людей у духовній сфері характеризується не тільки ступенем їхньої професійної майстерності, а насамперед творчим відношенням до справи, участю у раціоналізаторській діяльності. Громадська активність виявляється у освоєнні нових економічних умов, соціальних рухах, участі у суспільно-політичному житті країни.

Показник активності демонструє рівні психофізичної та соціально-психологічної життєдіяльності працівників. Ступінь психофізичної активності оцінюють, головним чином, за величиною енерговитрат робітника, а соціально-психологічний ступінь за такими характеристиками, як факт громадської, духовної або трудової активності [12].

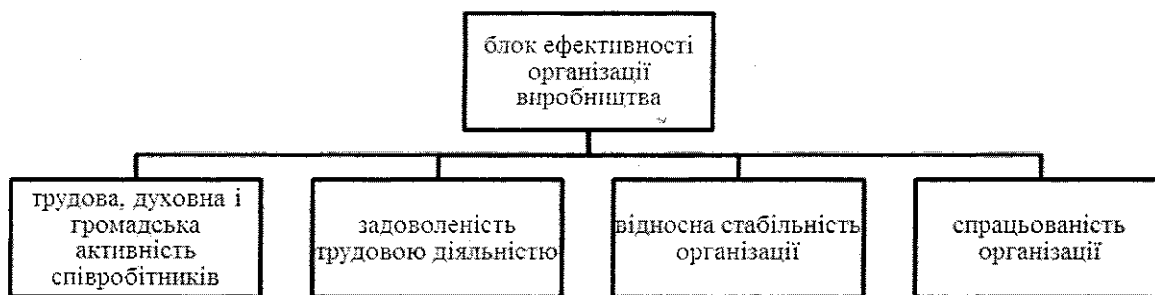

Рисунок 1.6 - Блок ефективності організації виробництва

Задоволеність трудовою діяльністю являється показником особистісного відношення людини до власної праці та членам групи.

Відносна сталість підприємства. В кожній групі створюється ядро кадрових робітників, навколо котрого зосереджується кадровий склад. У випадку, якщо група протягом тривалого часу повністю стабільна, законсервована, то це негативним чином сказується на її розвитку, на взаємовідносинах людей, розробці нових ідей і іншому. Тому і йде мова про відносну сталість підприємства, при цьому мається на увазі важливість та необхідність деякої плинності кадрів [13].

Ступінь економічної ефективності у промисловості залежить від різноманіття взаємозв'язаних чинників. Для будь-якої галузі промисловості в результаті її техніко-економічних властивостей характерні своєрідні чинники ефективності [14].

Усе різноманіття факторів підвищення ефективності може бути класифікованим за трьома ознаками (рисунок 1.7).

Економічна ефективність доцільної організації виробничого процесу може бути виражена у зменшенні часу виробничого циклу виробів, у зменшенні затрат на виготовлення продукції, покращення застосування основних виробничих запасів та зростанні оборотності оборотних коштів [14, 15].

джерела підвищення ефективності, основними з яких є: зниження трудо-, матеріало-, фондо- і капіталомісткості виробництва продукції, раціональне використання природних ресурсів, економія часу і підвищення якості продукції

основними напрямками розвитку і вдосконалення виробництва, до яких відносяться: прискорення науково-технічного прогресу, підвищення техніко-економічного рівня виробництва; вдосконалення структури виробництва, впровадження організаційних систем управління; вдосконалення форм і методів організації виробництва, планування, мотивації, трудової діяльності та ін.

рівнем реалізації в системі управління виробництвом, взаємності від якого чинники поділяються на:

- внутрішні (внутрішньовиробничі), основними з яких є: освоєння нових видів продукції; механізація і автоматизація; впровадження прогресивної технології і новітнього обладнання; поліпшення використання сировини, матеріалів, налива, енергії; вдосконалення стилю управління та ін.;
- зовнішні - це вдосконалення галузевої структури промисловості та виробництва, державна економічна і соціальна політика, формування ринкових відносин і ринкової інфраструктури та інші фактори.

Рисунок 1.7 – Фактори зростання ефективності виробничого функціонування

Отже, сучасне комплексне оцінювання організації виробництва, із точки зору її ефективності, бере до уваги екологічні, економічні та соціальні показники виробничого функціонування, вплив виготовленої продукції чи послуг на споживача.

Оцінювання ефективності виробничого функціонування допомагає збагнути сильні сторони та недоліки, чи веде діяльність до досягнення прогнозованих результатів та які зміни необхідно внести у процес функціонування підприємства для більш ефективної роботи.

Для оцінювання ефективності організації виробництва необхідно використовувати показники, котрі характеризують застосування усіх типів ресурсів із врахуванням їхньої взаємозамінності. Важливим у організації виробництва являється участь робітників у діяльності й їхня зацікавленість в виробничому процесі.

1.3. Методи оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства

Оцінка ефективності виробничої діяльності означає здатність виробництва постійно, успішно та динамічно досягати найвищих результатів за даної вартості ресурсів [16].

Суть оцінки економічної ефективності виробництва визначається як вивчення об'єктивних можливостей, реалізованих у даний момент для досягнення реального доцільного або потенційно можливого результату в умовах обмежених ресурсів [17].

Ефект виникає як при проведенні конкретних заходів щодо вдосконалення організаційної, управлінської, фінансової діяльності, так і при вдосконаленні всієї виробничої системи в цілому. У цьому випадку загальна економічна ефективність виробництва є якісно іншим значенням, ніж сума окремих часткових ефектів. Економічний вплив від реалізації конкретних заходів з удосконалення організації можна визначити у вартісному та натуральному вираженні [18].

Джерела економічного ефекту можна класифікувати так:

- 1) покращення використання трудових ресурсів:
 - скорочення витрат робочого часу;
 - більш повне використання кваліфікації робітників;
 - вдосконалення структури кадрів;
 - скорочення часу виконання технологічних операцій;
 - зменшення плинності кадрів;
- 2) вдосконалення використання знарядь праці:
 - більш повне завантаження обладнання;
 - скорочення часу перебування обладнання в ремонті;
 - скорочення простоїв обладнання внаслідок організаційних причин;
 - більш повне використання технологічних можливостей обладнання;
 - скорочення часу налагодження і переналагодження обладнання;
 - вивільнення обладнання та виробничих площ;
- 3) покращення використання знарядь праці:

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		24

- скорочення тривалості виробничого циклу,
- часу освоєння виробництва нової продукції,
- часу пролежування деталей, виробів,
- розмірів виробничих запасів і заділів,
- часу і затрат на транспортування предметів праці;

4) підвищення якості продукції:

- скорочення витрат від внутрішньовиробничого браку та дефектів;
- скорочення витрат на контроль якості продукції;
- скорочення витрат від рекламаций.

Загальний економічний ефект від організаційних вдосконалень розраховується за наступною формулою [19]:

$$E=(C_0-C_1)-E_n \times K,$$

де C_0 – затрати на виробництво продукції до реалізації організаційного заходу, грн.;

C_1 – затрати на виробництво продукції після реалізації заходів, грн.;

E_n – нормативний коефіцієнт економічної ефективності;

K – витрати на реалізацію організаційного заходу, грн.

Економічний ефект від запровадження організаційних заходів визначається за рахунок скорочення циклу системи освоєння нової техніки. Складовими економічного ефекту є:

- 1) скорочення трудомісткості стадій та етапів технологічної пропозиції;
- 2) зниження собівартості продукції;
- 3) прискорення освоєння нової продукції. Оцінка економічної ефективності виробництва пов'язана з аналізом управлінських заходів, тобто з аналізом ділової активності підприємства, яку важко звести до набору низки кількісних показників.

У загальних рисах такий аналіз передбачає як якісну оцінку (репутація підприємства та його керівництва, ділова історія, конкурентоспроможність, широта ринків збуту, наявність стабільних клієнтів, споживачі), так і кількісну

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		25

оцінку, яка містить у собі розрахунок абсолютних і відносних показників.

До абсолютних показників відносяться: об'єм реалізації продукції, величина активів підприємства, прибутки чи збитки, тривалість виробничо-комерційного циклу та інші [20].

Відносні показники ділової активності зазвичай носять назву коефіцієнтів управління активами. Тут можна виділити дві підгрупи: темп приросту основних показників діяльності організації та коефіцієнти оборотності. Інтерпретація коефіцієнтів очевидна: чим вищий темп приросту виручки від реалізації, чистого прибутку, реалізації продукції в натурально-грошовому вираженні, тим вища ділова активність підприємства.

При аналізі ділової активності також пропонується враховувати ступінь виконання затвердженого плану. На наш погляд, план є лише орієнтиром. Як правило, він багатоваріантний, і оцінка ділової активності за ступенем виконання такого плану далеко не завжди доцільна.

Коефіцієнти оборотності характеризують віддачу на вкладені кошти. Найбільш застосовуваними є такі коефіцієнти: оборотність сукупних активів, необоротних активів, оборотних активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, власних оборотних коштів, власного капіталу.

На перший погляд коефіцієнти ділової активності легко розраховуються та піддаються аналізу. Однак вони є лише орієнтовними та можуть привести до некоректних висновків і помилок. Тому для аналізу ділової активності за коефіцієнтами необхідно привести їх в співставний вигляд, що також не позбавлене недоліків [21].

Прибутковість (дохідність, рентабельність) є результатом політики підприємства та прийняття низки рішень. В методологічній літературі, як правило, не роблять різниці між поняттями «рентабельність» і «прибутковість», однак в деяких джерелах рентабельність розуміється як відношення прибутковості до вкладеного капіталу, а прибутковість – як відношення між прибутком та витратами.

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		26

Так, компанія «Дюпон» для аналізу рентабельності активів використовує факторний метод, який показує залежність дохідності активів від рентабельності продажу та оборотності активів та дозволяє вибрати політику управління дохідністю активів або за рахунок підвищення рентабельності продажу, або за рахунок підвищення ресурсовіддачі (іншими словами, оборотності активів) [22].

Окрім власників, значення даних коефіцієнтів також є важливим для кредиторів та інвесторів, так як показує можливості підприємства щодо погашення кредиту та виплати дивідендів. Можливий розрахунок рентабельності за реінвестованим прибутком, який характеризує стійкість економічного розвитку.

Рентабельність власного капіталу може розраховуватись не за балансовим прибутком, а за ринковою вартістю власного капіталу, однак варто враховувати, що висока ринкова вартість призводить до зниження даного показника [23].

Для прикладу можна привести іншу факторну модель, в якій виділяється декілька чинників: реінвестований прибуток, власний капітал, чистий прибуток, виручка від реалізації, величина активів.

Перший фактор характеризує дивідендну політику підприємства, другий – рентабельність продажу, третій – ресурсовіддачу, четвертий – відношення між власними та запозиченими коштами. Другий та третій фактор описують виробничу діяльність, перший та четвертий – фінансову діяльність підприємства.

Виділені фактори дозволяють розробити стратегію та тактику нарощування потенціалу підприємства у відповідності до його можливостей: знизити частку дивідендів, підвищити рентабельність продажу, ресурсовіддачу, використовувати ефект фінансового важеля. Розглянуті вище коефіцієнти дають інформацію про той або інший бік діяльності підприємства, а коефіцієнти прибутковості показують об'єднаний вплив ліквідності, управління активами та заборгованістю на результати діяльності [24].

Деякі автори при аналізі рентабельності використовують балансовий або чистий прибуток, однак, для визначення дохідності основної діяльності найбільш коректне використання саме чистого прибутку.

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
						27
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Особливістю формування офіційної фінансової інформації в даний час є метод нарахувань, а не касовий метод. Це означає, що отримані доходи враховуються на момент відвантаження, а не оплати; виробничі витрати – не на момент зняття грошових коштів з рахунку, а на день нарахування даного виду витрат.

Метод нарахувань прийнятий в усіх розвинутих країнах, однак в Україні з огляду на пізній розвиток ринкових відносин крім тимчасової невідповідності реальним доходам та витратам достатньо часто виникає невідповідність і за фактично отриманими сумами.

Оцінка управлінських заходів нерозривно пов'язана з аналізом ринкових позицій організації. Індикатори ринкової позиції організації дозволяють в першу чергу оцінити положення на ринку публічних акціонерних товариств, чиї акції там котируються, їх політику розподілу прибутку. Вони дозволяють учасникам ринку зорієнтуватись при покупці чи продажу цінних паперів, виробити стратегію та тактику поведінки на ринку цінних паперів. Однак, враховуючи, що ринок корпоративних цінних паперів в Україні поки що слабо розвинений, коло компаній, чиї акції котируються на ринку, досить обмежене [25].

Найбільш значущими показниками при оцінці ринкової вартості є такі:

- коефіцієнт прибутку на одну акцію (високе значення говорить про стійке зростання компанії);
- коефіцієнт дивідендного виходу (високе його значення свідчить про те, що компанія успішно розвивається та направляє значну частину прибутку на виплату дивідендів);
- дивідендна дохідність (високе його значення свідчить про привабливість компанії);
- коефіцієнт балансової оцінки акцій (високе значення говорить про забезпеченість акцій власними коштами);
- коефіцієнт співвідношення ціни та балансової оцінки акції.

В Україні найбільш відомий підхід – SWOT-аналіз, який передбачає оцінку переваг компанії, слабостей та недоліків її позиції, її можливостей та загроз для

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
						28
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

компанії. Даний метод можна використовувати не тільки для великих компаній, які котирують свої акції на ринку, але і для відносно невеликих фірм, про яких можна зібрати відповідну інформацію [26].

Оцінка управлінських заходів в деякій мірі визначається і рухом грошових коштів. Аналіз руху грошових коштів дає важливу управлінську інформацію про можливості підприємства акумулювати грошові засоби, про потреби в грошових коштах, дозволяє контролювати поточну платоспроможність, впливати на величину та регулярність потоків грошових засобів.

У відповідності до міжнародних стандартів фінансової звітності аналіз руху грошових коштів в зарубіжній практиці та в Україні проводиться за трьома напрямками: поточним, інвестиційним і фінансовим. Згідно з міжнародним стандартом №7 існують прямий та непрямий методи обліку руху грошових коштів [27].

У відповідності до прямого методу обліку відображаються абсолютні суми надходжень та витрат грошових коштів (на зразок складання балансу грошових надходжень та видатків). Непрямий метод передбачає, що прибуток або збиток коректуються на суму операцій негрошового характеру, відстрочок та нарахувань.

Незважаючи на те, що стандарти рекомендують прямий метод як основний, прямий метод також буває дуже корисним в аналізі для уточнення відмінностей між фінансовим результатом діяльності у вигляді прибутку та у вигляді реальних грошових коштів.

Прийнятий в Україні для аналітичних цілей звіт про рух грошових коштів не дає необхідної повноцінної інформації для управління фінансовими потоками, не дозволяє провести достовірний фінансовий аналіз.

Ускладнено і використання непрямого методу, так як різноманітні форми містять в собі неспівставні дані. Наприклад, при розрахунку притоку грошей було би логічно вважати, що він рівний коштам, отриманим від реалізації продукції, мінус дебіторська заборгованість на відповідну дату, плюс рахунки за продукцію, реалізовану раніше, але оплачену в поточному періоді [28].

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		29

Однак українські підприємства успішно проводять трансформацію звітності та аналізують рух грошових коштів непрямим методом.

Ефективність організації та управління тісно пов'язана з ефективністю управління персоналом. Практика консультування українських організацій за останні п'ять років свідчить про серйозний стратегічний поворот управлінських підходів більшості успішних підприємств в бік посилення уваги до людської, перш за все, професійно-культурної складової своєї діяльності. При цьому важливим аспектом аналізу стає уявлення про цілісний організаційно-управлінський контекст функціонування та розвитку організації. Втілення радикальних соціально-економічних та політичних реформ пов'язано з деякою дегуманізацією відносин між людьми, які задіяні в різні системи управління [29].

Управління персоналом признається однією з найбільш важливих сфер життя організації, здатною багатократно підвищити її ефективність. Вдосконалення виробничих, інформаційних і управлінських технологій, а також глобальна переоцінка індивідуальних і загальнолюдських цінностей являє собою найважливіший аспект досягнення ефективності розвитку виробництва.

Загальний рівень ефективності управління визначають два компонента: прямі трудовитрати та продуктивність праці. Прямі трудовитрати містять:

- чисельність виробничих працівників і всього персоналу;
- час налагодження обладнання/оплачені години;
- число прийнятих виробів/число погодинних виробів;
- заплановане виробництво/фактичне виробництво;
- весь виробничий час/фактично відпрацьований час;
- допоміжні витрати/прямі витрати;
- чисельність виробничого персоналу/число управлінських працівників та ін.

Продуктивність праці містить у собі рівень прогресивності технологій; об'єм капітальних вкладень; рівень освіти та професійної придатності працівників та ін.

Загалом, провівши теоретичне дослідження, можемо зробити такі висновки.

Виробнича система – сукупність засобів виробництва, матеріальних,

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
						30
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

трудо­вих ре­сурсів, ре­гла­мен­то­ва­них ви­роб­ни­чою те­хно­ло­гією, яка опи­сує по­ря­док здій­снен­ня ма­те­рі­аль­но-е­нер­ге­тич­них пе­рет­во­рень си­ро­ви­ни в кін­це­вий про­дукт да­ної го­спо­дар­ської ор­га­ні­зації [30].

Ви­роб­ни­ча си­сте­ма мі­стить у со­бі набір рі­з­но­рід­них е­ле­мен­тів, функ­ціо­ну­ван­ня яких ве­де до до­ся­гнен­ня го­лов­ної ме­ти – ре­алі­зації го­то­вої про­дукції/по­слу­ги.

Ви­роб­ни­ча си­сте­ма є за­со­бом здій­снен­ня ін­те­ресів спо­жи­вачів. Під­хід до роз­ви­тку ви­роб­ни­чої си­сте­ми по­ля­гає в без­пе­рерв­но­му в­до­ско­на­лен­ні під­при­єм­ства як ви­роб­ни­чо-збу­то­вої си­сте­ми [30].

Ст­рук­ту­ра ви­роб­ни­чої си­сте­ми в умо­вах су­час­но­го кон­ку­рен­тно­го ри­нку ви­зна­чає­ться за ра­хунок якос­ті про­дук­ту, кон­ку­рен­тно­ї ці­ни, гну­чкості ви­роб­ни­цтва, шви­дкості ви­роб­ни­чо­го ци­клу, що є за­по­ру­кою під­ви­щен­ня за­га­ль­ної е­фек­тив­ності. Е­фек­тив­ність ви­роб­ни­чої си­сте­ми про­ми­сло­во­го під­при­єм­ства ви­зна­чає­ться здіб­но­стями ви­го­тов­лен­ня про­дукції або на­дан­ня по­слу­г з най­мен­ши­ми в­тра­та­ми, ви­яв­лен­ня та усунен­ня в­тра­т, на­вчан­ня пер­со­на­лу. Та­ким чи­ном, від е­фек­тив­ності ви­роб­ни­чої си­сте­ми за­ле­жить вит­ра­ти ви­роб­ни­цтва і кон­ку­рен­тос­про­мо­жність під­при­єм­ства.

Для ви­жи­ван­ня на ри­нку під­при­єм­ствам не­об­хід­но об'єд­ну­ва­ти пе­ре­ва­ги оди­нич­но­го (ви­со­ка гну­чкість про­це­су і ши­ро­кий а­сор­ти­мент про­дукції) і ма­со­во­го ви­роб­ни­цтва (ни­зь­ка со­бі­вар­ті­сть оди­ни­ці про­дукції) [31].

Ви­ді­ля­ють та­кі прин­ци­пи функ­ціо­ну­ван­ня ви­роб­ни­чої си­сте­ми:

- клієн­то­орієн­то­ваність: да­ний прин­цип пе­ред­ба­чає фор­му­ван­ня ви­роб­ни­чих про­це­сів з у­ра­ху­ван­ням цін­ності для спо­жи­вача;
- си­сте­мність управ­лін­ня: прин­цип за­сно­ва­ний на управ­лін­ні про­це­са­ми як си­сте­мою взає­мо­пов'язан­их е­ле­мен­тів ви­роб­ни­цтва;
- прі­оритет ча­су має на ува­зі не­об­хід­ність зни­жен­ня ци­клу ви­роб­ни­цтва про­дукції;
- ба­га­то­за­дачність мі­стить у со­бі фор­му­ван­ня гну­чко­ї ви­роб­ни­чої си­сте­ми, за­дат­ної ада­пту­ва­тися до умо­в, що зміню­ють­ся, ви­мо­гам ри­нку за ра­хунок уні­вер­са­лі­зації ви­роб­ни­чих про­це­сів;

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
						31
Зм.	Арк.	№ до­ку­м.	Під­пис	Да­та		

- зниження витрат направлено на скорочення браку і відходів виробництва, а також міжопераційних витрат;

- контроль параметрів виробничого процесу, що передбачає зниження аварійності обладнання. порядок здійснення матеріально-енергетичних перетворень сировини в кінцевий продукт даної господарської організації [30].

Виробнича система містить у собі набір різнорідних елементів, функціонування яких веде до досягнення головної мети – реалізації готової продукції/послуги.

Виробнича система є засобом здійснення інтересів споживачів. Підхід до розвитку виробничої системи полягає в безперервному вдосконаленні підприємства як виробничо-збутової системи [30].

Структура виробничої системи в умовах сучасного конкурентного ринку визначається за рахунок якості продукту, конкурентної ціни, гнучкості виробництва, швидкості виробничого циклу, що є запорукою підвищення загальної ефективності. Ефективність виробничої системи промислового підприємства визначається здібностями виготовлення продукції або надання послуг з найменшими втратами, виявлення та усунення втрат, навчання персоналу. Таким чином, від ефективності виробничої системи залежить витрати виробництва та конкурентоспроможність підприємства.

Існує велика кількість підходів і методів для оцінки ефективності виробничої діяльності (табл. 1.4).

Комплексна оцінка допомагає у визначенні значень показників виробничої діяльності за допомогою аналізу на трьох рівнях (керівництво підприємства, філії та служби, цеху, відділи) дозволяє забезпечувати взаємозв'язок результатів діяльності (філії, служби, цеху) і оплати праці працівника і реалізується через контролінг показників і стимулювання персоналу виплатою премії на підставі оцінки результатів виконання показників. Сучасний контролінг містить у собі управління ризиками, систему оповіщення шляхом управління системою ключових показників, управління системою реалізації стратегічного, тактичного та оперативного планування та систему менеджменту якості [33].

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		32

Таблиця 1.4 - Методи оцінки ефективності виробничої діяльності

Група методів	Вид
Кількісні	Факторний аналіз Коефіцієнтний аналіз рентабельності Вертикальний аналіз Горизонтальний аналіз Порівняння за заданим критерієм у динаміці Ранжування з використанням відносних показників Порівняння з середньогалузевим значенням Трендовий аналіз Балансовий метод
Якісні	Метод угруповань Морфологічний аналіз Імітаційне моделювання Компонентний аналіз Метод оцінки грошових потоків Метод дисконтування та нарощування Метод функціонально-вартісного аналізу Ситуаційне моделювання
Комплексні	Метод детермінованої комплексної оцінки Методи стохастичної комплексної оцінки Системний аналіз Метод фактору часу колективу авторів під керівництвом В.М. Самочкіна Метод зі споживчої ефективності І.А. Маркіної модель Альтмана Метод Д. Сінка

Висновки до розділу 1

В першому розділі було проведено аналіз сутності виробничої діяльності підприємства, було визначено показники ефективної виробничої діяльності підприємства та основні напрями її підвищення. А також було проведено аналіз методів оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства. Виробництво в широкому сенсі слова – це випуск товарів, переробка сировини та надання, пов'язаних з цим процесом, послуг (останнім часом називається операціями). Серед основних принципів раціональної організації виробництва виділені безперервність, гнучкість і ритмічність, які є надзвичайно важливими в умовах сучасного ринку і економічної обстановки.

Сучасна комплексна оцінка організації виробництва, з точки зору її ефективності, містить багатобічне врахування соціальних, економічних і екологічних показників виробничої діяльності, впливу виробленої продукції чи послуг на споживача.

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		33

Оцінка ефективності допомагає зрозуміти сильні сторони та недоліки, чи приводити діяльність до досягнення запланованих результатів і які зміни слід внести в процес функціонування для більш ефективної роботи.

Для оцінки ефективності організації виробництва слід застосовувати показники, що характеризують використання всіх видів ресурсів з урахуванням їх взаємозамінності. Важливим в організації виробництва є участь працівників у роботі та їх зацікавленість у виробничому процесі.

					<i>БЕП 32. 20. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		34

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Характеристика виробничо-господарської діяльності підприємства

Підприємство ТОВ «КУРТАЖ» зареєстровано 29.11.1993 р. за юридичною адресою: Україна, 252006, Кіровоградська обл., місто Кропивницький, вулиця Севастопольська, будинок 6-Б. Керівником організації являється Гришина Наталія Володимирівна. Величина статутного капіталу складає 592 000,50 гривень. На час останнього оновлення даних 05.02.2023 року стан організації – не перебуває у процесі припинення.

Повне найменування юридичної особи (станом на 05.02.2023 року) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМА КУРТАЖ. Скорочена назва ТОВ «КУРТАЖ». Код ЄДРПОУ 13770886
Організаційно-правова форма: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ.

Форма власності: недержавна власність. Види діяльності. Основний: 14.13 Виробництво іншого верхнього одягу.

Інші:

- 13.99 Виробництво інших текстильних виробів, н. в. і. у.
- 14.11 Виробництво одягу зі шкіри
- 14.12 Виробництво робочого одягу
- 14.19 Виробництво іншого одягу й аксесуарів
- 46.42 Оптова торгівля одягом і взуттям
- 77.33 Надання в оренду офісних машин і устаткування, у тому числі комп'ютерів
- 77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, н. в. і. у.
- 49.41 Вантажний автомобільний транспорт
- 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого та нерухомого майна

					<i>БЕП 32. 20. 002 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		22

– 74.10 Спеціалізована діяльність із дизайну

Контактна інформація. Адреса: Україна, 252006, Кіровоградська обл., місто Кропивницький, вулиця Севастопольська, будинок 6-Б Телефон: +38022354350. Головні показники виробничо-господарської діяльності, котрі найбільш повно відображають економічний стан підприємства й динаміку його розвою за 2020÷2022 роки представлені у таблиці 2. 1.

Таблиця 2.1 – Динаміка головних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «КУРТАЖ» за 2020÷2022 роки

Показник	Роки			2019/2018		2020/2019	
	2020	2021	2022	абс. приріст, тис. грн.	темп приросту, %	абс. приріст, тис. грн.	темп приросту, %
Чистий дохід від продажу продукції, тисяч гривень (ЧД)	31831,5	36549,5	41478,9	4819	16,32	4828,4	14,88
Активи, тисяч гривень (А)	16224,2	16493,8	25156,6	279,9	1,87	8763,6	56,96
Собівартість, тисяч гривень (С)	19667,2	22088,4	24341,8	2522,2	13,99	2354,6	11,68
Чистий дохід, тисяч гривень (ЧП)	5153,8	6994,8	9132,8	1942	37,45	2239	32,02
Рентабельність капіталу (Рк=ЧП/А)	0,433	0,546	0,475	0,214	35,05	-0,172	-16,97
Рентабельність свого капіталу (Рвк=ЧП/ВК)	0,457	0,578	0,496	0,222	34,98	-0,183	-18,18
Рентабельність виробничих запасів (Рвф=ЧП/ВФ)	0,909	1,125	1,325	0,317	27,74	+0,3	18,54
Рентабельність продукції (Рпр=ЧП/ЧД)	0,265	0,295	0,324	0,13	19,28	0,128	15,96
Рентабельність головної діяльності (Род=ВП/С)	0,753	0,787	0,835	0,135	5,31	0,149	7
Виробнича рентабельність (Рвир=По/С)	0,47	0,539	0,599	0,169	19,39	0,16	14,7

З приведеної табл. видно, що:

- чистий прибуток від продажу продукції збільшився в 2021 р. на 4819 тисяч гривень порівняно із 2020 р., а у 2022 р. – на 4828,4 тисячі гривень порівняно із 2021 р.;

- сумарний капітал підприємства збільшився на 279,9 тисяч гривень у 2021р. в порівнянні із 2020 р., а у 2022 – на 8763,6 тисяч гривень у порівнянні із 2021р.;

- собівартість продукції збільшилась у 2021 р. на 2522,2 тисячі гривень порівняно із 2020 р., а у 2022 році – на 2354,6 тисяч гривень порівняно із 2021р.;

- чистий дохід збільшився на 1942 тисячі гривень у 2021 р. у порівнянні із 2020 р., а у 2022 році – на 2239 тисяч гривень у порівнянні із 2021 р. Стосовно показників рентабельності, то:

- рентабельність свого капіталу у 2021 р. збільшилась на 12,1%, а у 2022 р. – знизилася на 8,2%;

- рентабельність капіталу у 2021 р. збільшилась на 11,3%, а у 2022 році – знизилася на 7,1%;

- рентабельність виробничих запасів в 2021 р. збільшилась на 21,6%, а у 2020 році – збільшилась на 20,1%;

- рентабельність продукції у 2021 р. збільшилась на 3%, а у 2022 році – збільшилась на 2,9%;

- рентабельність головної діяльності у 2021 р. збільшилась на 3,4%, а у 2022 році – збільшилась на 4,8%;

- виробнича рентабельність у 2021 р. збільшилась на 6,9%, а у 2022 році – збільшилась на 6%. Таким чином, економічне становище ТОВ «КУРТАЖ» суттєво покращилося в 2021 р. в порівнянні із 2020 р. Про це посвідчує зростання усіх без винятку показників рентабельності, й зростання чистого доходу. У 2022 р. в порівнянні із 2021 роком знизилася рентабельність капіталу й свого капіталу. Якщо розглянути структуру та ціну основних виробничих запасів (ОВЗ), то слід відмітити, що:

1) на завершення 2020 р. залишкова ціна ОВЗ склала 6358 тисяч гривень, зношування становило 16147,7 тисяч гривень;

					<i>БЕП 32. 20. 002 КРБ</i>	Акр.
						24
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

2) на завершення 2021 р. залишкова ціна ОВЗ склала 6734 тисячі гривень, зношування становило 15740,7 тисяч гривень;

3) на завершення 2022 р. залишкова ціна ОВЗ склала 7477,5 тисячі гривень, зношування становило 17655,6 тисяч гривень.

В ході економічного аналізу виробничо-господарського функціонування ТОВ «КУРТАЖ» розглянемо зміну впродовж 2020-2022 років наступних показників [35]:

- об'єм проданої продукції;
- собівартість продукції;
- складові операційних затрат;
- трудові ресурси;
- ступінь продуктивності праці;
- застосування ОВЗ;
- чистий дохід;
- рентабельність;
- склад, зміни та джерела формування майна;
- ліквідність і платоспроможність;
- показники ділової активності;
- фінансова сталість.

Об'єм проданої продукції (робіт або послуг) – ціна готової продукції, котра відвантажена за границі підприємства, позначена у документах (у тому числі продукцію), складених за основу для розрахунків із покупцями (замовниками), без врахування не прямих податків (ПДВ, акцизний податок й так далі).

Собівартість продукції – це грошове вираження затрат на виробництво та продаж продукції. Він є комплексним економічним показником, котрий об'єднує затрати на матеріалізовану працю (устаткування) й затрати на спожиті засоби виробництва, а також ціна живої праці та ціна заробітної платні робітників [36].

					<i>БЕП 32. 20. 002 КРБ</i>	Акр.
						25
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Ціна визначається як сума всіх затрат, поділена на число виготовлених продуктів, себто середні затрати на одиницю продукції.

Рентабельність – це якісний показник затрат, який визначає ступінь окупності затрат чи рівень застосування існуючих ресурсів в ході виробництва й продажу товарів, робіт та послуг [37].

Головні виробничі активи – це кошти праці, котрі багато разів приймають участь в виробничих процесах, зберігають свою природну форму, поступово, по мірі їхнього зношування, переводять свою ціну в ціну виготовленої продукції та слугують понад один рік.

Чистий дохід – це частка балансового доходу підприємства, котра залишається у його розпорядженні після того, як сплачені податки, збори, відрахування та інші обов'язкові платежі в бюджет. Чистий дохід застосовується для зростання оборотного капіталу підприємства, формування запасів та резервів, а також реінвестування в виробництво [38].

У табл. 2.2 приведено аналіз об'єму виготовленої продукції, початкової ціни основних виробничих запасів, собівартості, чистого доходу та сумарної рентабельності ТОВ «КУРТАЖ» за період 2020÷2022 років.

Таблиця 2.2 – Динаміка виробничих показників ТОВ «КУРТАЖ» за 2020÷2022 роки

Показник	Роки			2021/2020		2022/2021	
	2020	2021	2022	абс. приріст, тисяч гривень	темп приросту, %	абс. приріст, тисяч гривень	темп приросту, %
Об'єм проданої продукції, тисяч гривень (ОП)	35995,8	41260	46928	5365,3	16,06	5769	15,09
Ціна ОВФ (початкова), тисяч грн. (ОВФ)	22384,7	23484,8	25032	1181,1	5,15	1648,3	6,98
Собівартість, тисяч гривень (С)	19667,2	22088,4	24341,8	2522,2	13,99	2354,6	11,68
Чистий дохід, тисяч гривень (ЧП)	5153,8	6994,8	9132,8	1942	37,45	2239	32,02
Рентабельність сумарна (Рз=ЧП/ОВФс)	0,338	0,415	0,489	0,176	32,55	0,175	24,58

Як видно, об'єм проданої продукції у 2021 р. збільшився на 5365,3 тисячі гривень в порівнянні із 2020 р., а у 2022 році – на 5769 тисяч гривень у порівнянні із 2021 р. Також збільшилась початкова ціна основних запасів (в 2021 році – на 1181,1 тисяч гривень в порівнянні із 2020 роком, а у 2022 році – на 1648,3 тисяч гривень в порівнянні із 2021 роком).

Збільшилась й собівартість – у 2021 р. на 2522,2 тисячі гривень у порівнянні із 2020 р., а у 2022 р. – на 2354,6 тисячі гривень в порівнянні із 2021 р.

Чистий дохід у 2021 р. збільшився на 1942 тисяч гривень в порівнянні із 2020 роком й склав 6994,8 тисяч гривень, а у 2022 році – збільшився на 2239 тисяч гривень й склав 9132,8 тисяч гривень. Сумарна рентабельність підприємства на завершення 2021 р. склала 31,4%, на завершення 2022 р. – 38,8%.

Таким чином, можна відмітити, що підприємство являється рентабельним та прибутковим, помітна тенденція до збільшення сумарної рентабельності й чистого доходу.

2.2. Фінансово-економічний аналіз підприємства

Ціллю аналізу виробничо-господарського функціонування являється оцінка ступеня ефективності використання виробничих ресурсів для виробництва й продажу продукції, виявлення ефективності операційного функціонального підприємства [39].

По даним агрегованого аналітичного балансу, котрий складений на основі балансу ТОВ «КУРТАЖ» піддамо аналізу показники динаміки майна й джерел його формування, їхньої структури й структурних здвигов.

Із даних можна помітити, що в 2021 р. в порівнянні із 2020 роком оборотні активи зменшились на 12,56%, а у 2022 р. в порівнянні із 2021 роком – збільшились на 123,86%.

Необоротні активи щорічно збільшувались: у 2021 р. в порівнянні із 2020 роком – на 14,78%, у 2022 р. в порівнянні із 2021 роком – на 17,85%.

					БЕП 32. 20. 002 КРБ	Акр.
						27
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Незавершене будівництво у 2021 році зросло на 38,06% порівняно з 2020 роком, а в 2022 році – на 42,54% порівняно з 2021 роком.

Змінився й склад майна: необоротні активи у 2020 р. склали 54,35%, у 2021 році – 58,64%, у 2022 році – 45,69%; оборотні активи: у 2020 р. склали 46,98%, у 2021 році – 38,98%, у 2022 році – 55,79%.

Свій капітал збільшився на 1,82% у 2021 р. в порівнянні із 2020 р. В 2022 р. він збільшився на 59,05% в порівнянні із 2021 р.

Довготермінові зобов'язання у 2020 р. склали 84,3 тисяч гривень, а у 2021 році й 2022 році – дорівнюють нулю. Текучі зобов'язання збільшились у 2021 р. в порівнянні із 2020 р. на 8,63%, а у 2022 р. в порівнянні із 2021 р. – на 27,2%. Кредиторська заборгованість у 2021 р. збільшилась на 33,06%, а у 2022 р. в порівнянні із 2021 р. – на 69,55%. Також зазнав змін склад джерел формування майна. Свій капітал в 2020 р. склав 94,29%, у 2021 р. – 94,43%, у 2020 р. – 95,69% від сумарної ціни майна. Частина текучих зобов'язань в 2020 р. склала 6,27%, у 2021 р. – 6,68%, у 2022 р. – 5,42%.

У ході аналізування виробничо-господарського функціонування ТОВ «КУРТАЖ» доцільно звернути увагу на стан фінансової сталості.

Фінансова сталість – це певно гарантована платоспроможність, рівновага між своїми й залученими засобами, самостійність від випадковостей ринкової кон'юнктури та партнерів, довіра кредиторів та інвесторів й ступінь залежності від них, присутність такого розміру доходу, котрий би гарантував самофінансування [40].

Розроблена система показників, котрі в вітчизняній та світовій практиці використовуються для оцінювання фінансової сталості підприємства. Головними з них являються [41]:

- коефіцієнт автономії;
- коефіцієнт співвідношення свого та залученого капіталу;
- коефіцієнт фінансової залежності;
- коефіцієнт забезпеченості своїми оборотними засобами;

					<i>БЕП 32. 20. 002 КРБ</i>	Акр.
						28
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- коефіцієнт текучих зобов'язань;
- коефіцієнт довгострокових зобов'язань;
- коефіцієнт маневреності свого капіталу;
- коефіцієнт співвідношення необоротного та свого капіталу.

Результати аналізу цих показників приведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Зміна показників фінансової сталості ТОВ «КУРТАЖ»
впродовж 2020÷2022 років

Показник	Роки			2021/2020		2022/2021	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	абсолют.	темп	абсолютний	темп
				приріст, тисяч гривень	приросту %,		
Коефіцієнт автономії	0,833	0,835	0,847	0,102	0,25	0,113	1,45
Коефіцієнт співвідношення свого та залученого капіталу	14,899	15,2	18,79	0,412	2,34	3,68	26,22
Коефіцієнт фінансової залежності	0,772	0,167	0,154	-0,706	-91,18	-0,114	-18,7
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	0,969	0,946	0,813	-0,124	-2,76	0,168	7,85
Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,819	1	1	0,182	8,97	0	0
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,182	0	0	-0,182	-110	0	-
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	2,129	2,438	1,829	0,408	16,25	-0,708	-27,07
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	0,672	0,739	0,572	0,167	12,64	-0,267	-27,08

Як видно із наведеної вище таблиці:

- у 2021 році коефіцієнт автономії залишився у межах норми (норма $>0,5$) та збільшився на 0,25%, у 2022 р. збільшився на 1,45%, що являється позитивним моментом, так як збільшується незалежність підприємства від зовнішніх позик;
- у 2021 році коефіцієнт співвідношення свого та залученого капіталу залишився у межах норми (норма >1), та збільшився на 2,34%, у 2022 р. збільшився на 26,22%, що указує на зростання фінансової сталості підприємства;
- у 2021 р. коефіцієнт фінансової залежності залишився у межах норми (норма <2), та зменшився на 91,18%, у 2020 р. зменшився на 18,7%, що зумовлено зниженням частини з а позичених коштів в фінансуванні підприємства, а це являється позитивним фактором;
- у 2021 р. коефіцієнт забезпечення своїми оборотними засобами залишився у межах норми (норма $>0,1$) хоча зменшився на 2,76%, у 2022 р. зменшився на 7,85%, що означає, що знизилася частка оборотних активів, котрі забезпечуються завдяки своїм засобів;
- у 2021 р. коефіцієнт текучих зобов'язань залишився у межах норми (норма $>0,5$), збільшився на 8,97% й склав 1, у 2022 р. залишився на рівні одиниці, так як у 2021 році та 2022 р. підприємство не мало довготривалих зобов'язань;
- у 2021 році та 2022 році коефіцієнт довготривалих зобов'язань дорівнював нулю;
- у 2021 р. коефіцієнт маневреності свого капіталу залишився у межах норми (норма $>0,4$) та збільшився на 16,25%, що означає, що частка свого капіталу, котра використовується для фінансування поточного функціонування збільшилась, а у 2022 р. знизилася на 27,07%;
- у 2021 р. коефіцієнт співвідношення необоротних та своїх коштів залишився у межах норми (норма $>0,5$), збільшився на 12,64%, й значить, що збільшилась забезпеченість необоротних активів своїми коштами, а у 2022 р. зменшився на 27,08%, це значить, що зменшилась забезпеченість необоротних активів своїми коштами [42].

					<i>БЕП 32. 20. 002 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		30

Сталий фінансовий стан підприємства у ринкових умовах у значній мірі зумовлюється його діловою активністю. Ділова активність – це комплексна характеристика, котра уречевлює різноманітні сторони функціонування підприємства, а тому характеризується системою різноманітних критеріїв. Позитивні зміни цих показників сприятимуть стабілізації фінансового стану підприємства [43].

Головні показники оборотності капіталу, котрі визначають ділову активність ТОВ «КУРТАЖ» проаналізовано у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Зміни показників застосування капіталу ТОВ «КУРТАЖ» за 2020÷2022 роки

Назва показників	Роки			абсол. приріст, тис. грн.	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021
1. Вихідні дані для визначення показників					
1.1. Чистий прибуток (виручка) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг), тисяч гривень	31831,5	36549,5	41478,9	4819	4828,4
1.2. Собівартість проданої продукції (товарів, робіт, послуг), тисяч гривень	19667,2	22088,4	24341,8	2522,2	2354,6
1.3. Середня ціна активів, тисяч гривень	14495,2	16359	18825,3	1964,9	4567,2
1.4. Середня ціна ОЗ, тисяч гривень	6472,3	6596,56	7156,3	134,35	569,85
1.5. Середня ціна запасів, тисяч гривень	5141,2	6173,7	9289,4	1133,5	3216,7
1.6. Середня ціна дебіторської заборгованості, тисяч гривень	166,45	171,85	183	5,7	12,06
1.7. Середня ціна кредиторської заборгованості, тисяч гривень	182,9	221,5	333,15	19,6	121,75
1.8. Середня ціна свого капіталу	13513,7	15338,9	19673,3	1926,2	4435,36
2. Показники оборотності капіталу					
2.1. Коефіцієнт оборотності активів	2,39	2,42	2,14	0,13	-0,37
2.2. Коефіцієнт оборотності ОЗ	4,94	5,57	5,84	0,73	0,36
2.3. Коефіцієнт оборотності запасів	6,22	5,95	4,5	-0,36	-1,55
2.4. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	187,23	229,55	243,82	23,33	15,49
2.5. Середній час обороту дебіторської заборгованості, днів	1,93	1,74	1,64	-0,29	-0,2
2.6. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	169,96	178,21	135,37	8,35	-43,85
2.7. Середня час обороту кредиторської заборгованості, днів	2,35	2,24	2,97	-0,21	0,83
2.8. Коефіцієнт оборотності свого капіталу	2,57	2,58	2,27	0,12	-0,41

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

Із табл. 2.4 видно, що коефіцієнт оборотності активів в 2021 р. збільшився на 0,13, а у 2022 р. зменшився на 0,37. Коефіцієнт оборотності основних засобів у 2021 р. збільшився на 0,73, а у 2022 р. – на 0,36.

Відносно коефіцієнту оборотності запасів, то й у 2021 р. й у 2022 р. мав місце спад (у 2021 р. на 0,36, у 2022 році – на 1,55 відповідно). Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2021 р. збільшився на 23,33, а у 2022 р. – на 15,49.

Коефіцієнт кредиторської заборгованості у 2021 р. збільшився на 8,35, а у 2022 р. зменшився на 43,85. Коефіцієнт оборотності свого капіталу у 2021 р. збільшився на 0,12, а у 2022 р. зменшився на 0,41. Дано оцінку співвідношення темпів збільшення чистого доходу, прибутку від продажу продукції й капіталу, котрий вкладено у майно ТОВ «КУРТАЖ». Результати наведені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Зміна сумарних показників господарського функціонування ТОВ «КУРТАЖ» за 2020÷2022 роки

Показник	Роки			Темп збільшення, %	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021
Середньорічна сума вкладеного капіталу (середньорічна ціна активів), тисяч гривень	14495,2	16359	18825,3	123,92	139,20
Прибуток (виручка) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг), тисяч гривень	35995,8	41260	46928	125,15	124,18
Чистий дохід, тисяч гривень	5153,8	6994,8	9132,8	146,54	141,11

Із табл. 2.5 видно, що у 2021 р. темпи збільшення чистого доходу були вищими від темпів збільшення прибутку від продажу продукції, а останні, у свою чергу, були вищими від темпів збільшення ціни середньорічної суми вкладеного капіталу (146,54>125,15>123,92). Вказане указує на те, що підтверджується «золоте правило економіки», себто велика ефективність застосування активів. У 2022 р. темпи збільшення середньорічної суми вкладеного капіталу були вищі від темпів збільшення прибутку від продажу, що вказує на зменшення ефективності застосування активів [44].

Оцінювання платоспроможності виконується на базі характеристики ліквідності оборотних засобів, себто часу, котрий необхідний для їхнього

перетворення в готівку. Від можливості ліквідності балансу залежить платоспроможність [45].

У той же час ліквідність визначає не тільки текучий стан обрахунків, але і перспективу. Результати аналізу ліквідності й платоспроможності наведено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Результати аналізу показників ліквідності й платоспроможності ТОВ «КУРТАЖ»

Показник	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021
Найбільш ліквідні активи (А1), тисяч гривень	170,7	436,2	184,2	+275,6	-242
Активи, котрі швидко реалізуються (А2), тисяч гривень	158	185,8	180,2	+28,9	-5,9
Активи, котрі повільно реалізуються (А3), тисяч гривень	6718,9	5662,7	13852	-1157,2	+7381,3
Термінові пасиви (П1), тисяч гривень	884,7	956,3	1315,8	+72,6	+278,7
Короткотермінові пасиви (П2), тисяч гривень	64,9	73,4	71,7	+8,6	-1,8
Коефіцієнт повної ліквідності	0,272	0,519	0,252	+0,348	-0,368
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,428	0,692	0,384	+0,363	-0,409
Коефіцієнт текучої ліквідності	7,481	6,152	11,283	-1,428	+4,323

Проаналізувавши показники ліквідності, вільно зробити висновок про те, що баланс ТОВ «КУРТАЖ» являється повністю ліквідним. Окрім цього, майже усі показники ліквідності більші від нормативних значень. Винятком являється тільки коефіцієнт швидкої ліквідності, котрий має значення 0,33; 0,59 і 0,28 (норма 0,7÷0,8) відповідно в 2020÷2022 роках. Це значить, що при умові, що усі дебітори підприємства своєчасно не будуть із ним розраховуватись, то і підприємство самотужки буде не здатне погасити власні зобов'язання. Коефіцієнт повної ліквідності в 2020 р. склав 0,27, в 2021 р. – 0,52, в 2022 р. – 0,25. Це значить, що в найкоротший строк підприємство здатне погасити 27%, 52% та 25% власних текучих зобов'язань відповідно.

Так як величина коефіцієнту текучої ліквідності теж суттєво більша від норми (7,48; 6,15; 11,28), то підприємство вільно перекриває власними оборотними активами усі текучі зобов'язання, себто воно має можливість своєчасно вертати заборгованості. Узагальнюючи усе вище викладене, можна зробити висновок про те, що в ТОВ «КУРТАЖ» стабільний фінансовий стан, так як переважна більшість проаналізованих показників лежать в межах норми або її перевершують.

2.3. Аналізування ефективності виробничого функціонування підприємства

У таблиці 2.7 наведено результати аналізу операційних затрат ТОВ «КУРТАЖ» впродовж 2020÷2022 років.

Таблиця 2.7 – Зміни операційних затрат ТОВ «КУРТАЖ» впродовж 2020÷2022 років

Найменування показника	Роки			Відхилення (+,-)			
	2020	2021	2022	2021/2020		2022/2021	
				абсолютний приріст, тисяч гривень	темп приросту, %	Абсолютний приріст, тисяч грн.	темп приросту, %
Матеріальні витрати	9326,81	11550,90	15291	1416	15,26	3841,21	36,49
Затрати на оплату праці	9379,51	11225,20	12539,50	946,7	11,08	1415,31	13,88
Відрахування на соціальні заходи	3463,51	3804,81	4234,61	351,4	11,16	439,9	12,6
Амортизація	797,8	936,7	1187	148,8	18,64	169,5	18,2
Другі операційні затрати	4768,11	4126,71	9673,31	-651,5	-14,75	5647,61	147,88
Всього	28331,70	28422	41612,50	2191,41	7,75	12180,50	39,06

Проаналізувавши дані таблиці 2. 7, можна бачити, що в 2021 р. матеріальні затрати збільшились на 1416 тисяч гривень (на 15,26%) у порівнянні із 2020 р., а у 2022 р. – збільшились на 3841,2 тисяч гривень (на 36,49%) у порівнянні із 2021 р.

Також в 2021 р. збільшились і затрати на оплату праці на 11,08% й склали 11225,2 тисяч гривень, у 2022 р. збільшились на 13,88% й склали 12539,5 тисяч гривень. Амортизація у 2021 р. збільшилась на 149 тисяч гривень у порівнянні із

2020 р. й склала 936,7 тисяч гривень, у 2022 р. збільшилась на 169,5 тисяч гривень й склала 1187 тисяч гривень.

Однак, у 2021 р. знизилися другі операційні затрати на 14,75% й склали 4126,7 тисяч гривень, проте у 2022 р. другі операційні затрати суттєво збільшились (на 147,88%) й склали 9673,3 тисяч гривень.

Спільно операційні затрати у 2021 р. збільшились на 7,75% й склали 282 тисячі гривень, у 2022 р. – збільшились на 39,06% й склали 416,5 тисяч гривень.

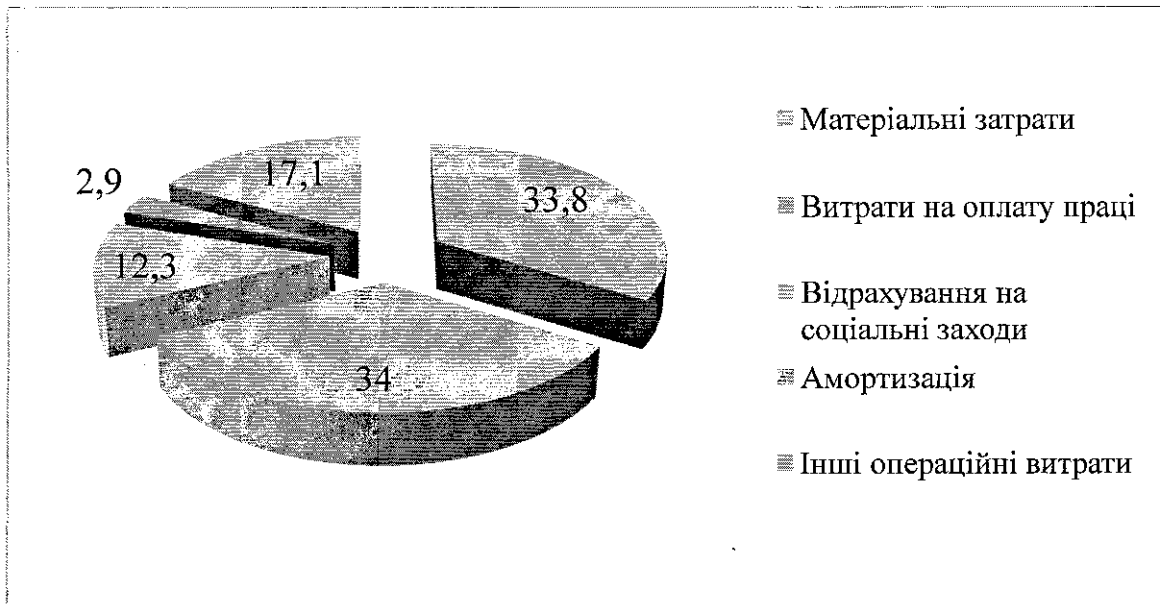

Рисунок 2.1 – Склад операційних затрат ТОВ «КУРТАЖ» в 2020 р.
Джерело: складено автором

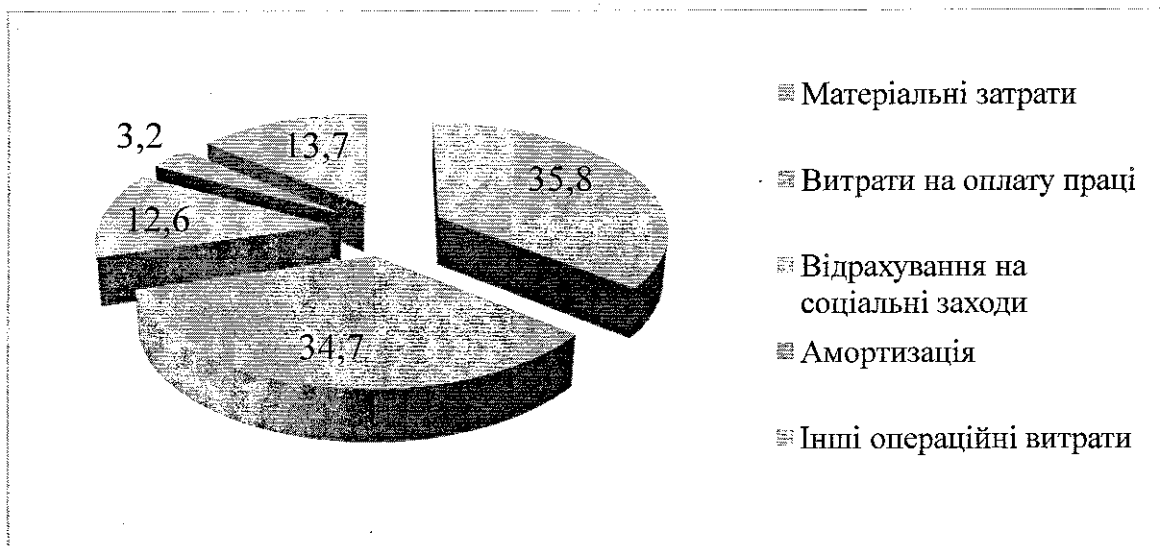

Рис. 2.2 - Склад операційних затрат в 2021 р.

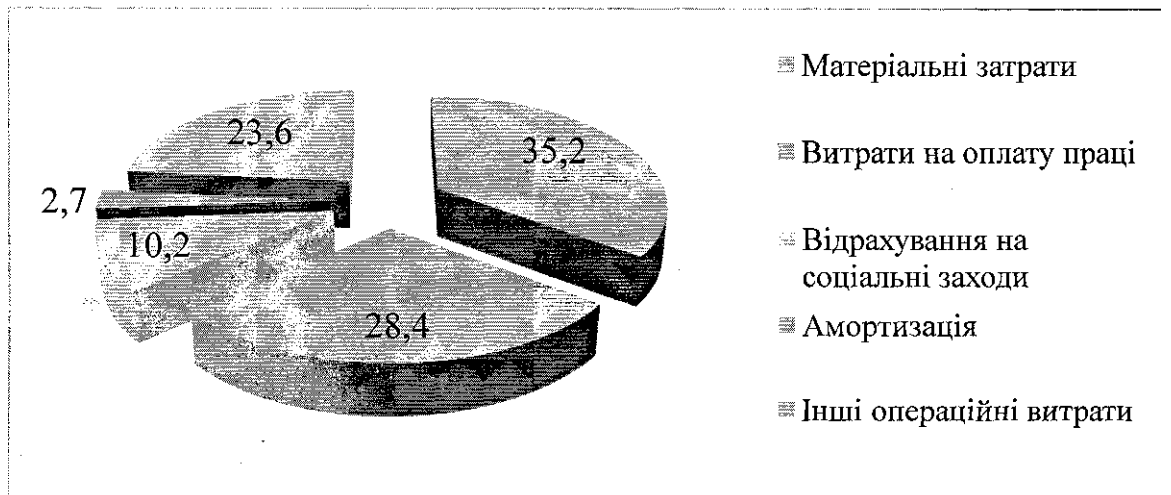

Рис. 2.3 - Структура операційних витрат в 2022 р.

Ефективність керування розвитком виробничої системи в значній мірі залежить від показників застосування основних засобів. Головні показники застосування основних засобів:

- коефіцієнт оновлення: розраховується як відношення ціни уведених на початок року основних засобів до початкової ціни основних засобів на завершення року;
- коефіцієнт вибуття: розраховується як відношення ціни основних засобів, які вибули до початкової ціни основних засобів на початку року;
- коефіцієнт зношування: розраховується як відношення ціни зношування основних засобів до початкової ціни основних засобів;
- фондоддача: розраховується як відношення об'єму виготовленої продукції до середньорічної ціни основних засобів;
- фондоемність: обернений показник до фондоддачі;
- фондоозброєність: розраховується як відношення середньорічної ціни основних засобів до середньооблікової кількості робітників.

Результати аналізу вказаних показників приведено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Зміна показників застосування основних запасів ТОВ «КУРТАЖ» за 2021÷2020 роки

Показник	Роки			Відхилення (+,-)			
	2020	2021	2022	2021/2020		2022/2021	
				абсолют-ний приріст, тис.грн.	темп приросту, %	абсолют-ний приріст, тис.грн.	темп приросту, %
Коефіцієнт оновлення ОЗ	0,127	0,161	0,168	0,135	143,18	0,107	11,57
Коефіцієнт вибуття ОЗ	0,1058	0,114	0,104	0,109	180,93	-0,108	-76,39
Коефіцієнт зношування ОЗ	0,808	0,801	0,793	-0,107	-0,85	-0,108	-1,16
Фондовіддача	1,76	1,95	1,86	0,29	12,46	0,21	5,85
Фондоємність	0,706	0,646	0,61	-0,16	-9,82	-0,136	-6,52
Фондоозброєність	198,88	185,94	231,51	6,96	3,73	26,58	14,07

Як видно із приведеної таблиці:

- коефіцієнт оновлення основних засобів: у 2021 р. збільшився на 143,18% у порівнянні із 2020 роком, у 2022 р. – збільшився на 11,57% у порівнянні із 2021 роком, що указує на зростання частини уведених у експлуатацію основних засобів;
- коефіцієнт вибуття основних засобів: у 2021 р. збільшився на 180,93% порівнянні із 2020 роком, що указує на збільшення частини непридатних для застосування основних засобів, а у 2022 р. зменшився на 76,39%, що указує на зниження частини непридатних для застосування основних засобів, що являється позитивним фактом;
- коефіцієнт зношування основних засобів: у 2021 році зменшився на 0,85% у порівнянні із 2020 роком, а у 2022 р. – зменшився на 1,16%, що говорить про інтенсифікацію ходу оновлення необоротних виробничих активів, а це підвищує конкурентоспроможність підприємства;

- фондівдача: у 2021 р. збільшилась на 12,46% у порівнянні із 2020 роком, а у 2022 р. – збільшилась на 5,85%, що являється позитивним явищем;
- відповідно фондоємність у 2021 р. знизилася на 9,82% у порівнянні із 2020 роком, а у 2022 р. – знизилася на 6,52%, що також являється позитивним явищем, так як знизилася ціна основних запасів, яка припадає на ціну одиниці продукції;
- фондоозброєність: у 2021 р. збільшилась на 3,73% у порівнянні із 2020 роком, а у 2022 р. – збільшилась на 14,07%, що являється позитивним явищем, так як відомо, що підвищення фондоозброєності – це шлях до зростання продуктивності праці (темпи підвищення фондоозброєності теж суттєво зросли порівняно із останнім періодом).

Продуктивність труда вимірюється відношенням об'єму виготовленої продукції до витрат праці (середньооблікової кількості робітників). У залежності від прямого чи зворотного відношення користуємося двома показниками: виробітком та трудоємністю.

Виробіток – це число виготовленої продукції впродовж одиниці часу чи кількість продукції, котра береться на одного середньооблікового робітника чи працівника впродовж року, кварталу, місяця. Визначений виробіток впродовж 2020÷2022 рр. наведений у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Виробіток впродовж 2020÷2022 років

	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Абсолютний приріст, тисяч гривень		Темп приросту, %	
				2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
Годинний, тисяч гривень	0,22	0,229	0,245	0,117	0,117	15,28	13,5
Денний, тисяч гривень	0,997	1,122	1,248	0,226	0,229	14,96	13,55
Річний, тисяч гривень	184,466	233,712	265,2	28,25	15,09	16,06	15,09

Таким чином, впродовж 2020 р. тільки ТОВ «КУРТАЖ» за одну годину реалізувало продукції на суму 112 гривень. Впродовж одного дня воно реалізувало продукції на суму 896 гривень, а впродовж року - на суму 194365 гривень. Протягом 2021 р. один робітник ТОВ «КУРТАЖ» впродовж однієї

годину реалізував продукції на суму 128 гривень. Впродовж одного дня він реалізував продукції на суму 1122 гривень, а впродовж року - на суму 233712 гривень. А протягом 2022 р. один робітник ТОВ «КУРТАЖ» впродовж однієї години реалізував продукції на суму 144 гривні. Впродовж одного дня він реалізував продукції на суму 1248 гривень, а впродовж року - на суму 265201 гривню.

Факторний аналіз дає можливість виявити об'єктивно існуючі чинники, які мають вплив на поведінку об'єкту, котрий досліджується. Надзвичайно важливим являється те, що, як правило, ці чинники безпосередньо не розглядаються, а тільки деяким чином мають вплив на параметри, котрі досліджуються [47].

Привабливість такого методу полягає у тому, що він дає можливість уводити у обіг та з користю використовувати великий об'єм вихідної статистичної інформації.

Загальновідомо, що багато учених, намагаючись дослідити деяку проблему цілковито й повністю опираються на величезний об'єм інформації. Проте виконати аналіз такої великої кількості інформації надзвичайно складно.

Отже, виникає необхідність у стиску інформації до більш адекватних розмірів завдяки відбору найбільш важливої й відкидання другорядної. Тільки тоді, коли є потреба у обмеженні числа змінних й використовується факторний аналіз [48].

Важливою особливістю, котра відрізняє факторний аналіз являється можливість водночас досліджувати велику кількість взаємозалежних змінних. Цей метод не потребує припущень щодо незмінності усіх других умов, що властиво багатьом другим методам статистичного аналізу. Саме тому факторний аналіз являється важливим інструментом дослідження явища в усьому різноманітті його фактичних взаємозв'язків [32].

Визначення впливу зміни кількості персоналу і виробітку на об'єм проданої

					<i>БЕП 32. 20. 002 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		39

продукції виконаємо способом ланцюгових підстановок. Спосіб ланцюгових підстановок може бути використаний до так званих мультиплікативних моделей кого типу: $y=a \cdot b \cdot c$.

Сутність способу ланцюгових підстановок полягає у тому, що, послідовно замінюючи кожний показник звітності базисним (себто показником, з котрим порівнюється показник, котрий розглядається), усі другі показники розглядають у цьому випадку як постійні. Така зміна дає можливість визначити величину впливу кожного чинника на сумарний фінансовий показник [49].

Кількість ланцюгових підстановок залежить від числа чинників, які мають вплив на загальний фінансовий показник.

Таблиця 2.10 – Факторний аналіз об'єму проданої продукції ТОВ «КУРТАЖ» впродовж 2020÷2021 років

Об'єм проданої продукції, тисяч гривень	35995,8	41260	5365,3	16,06
Середньорічне число промислово-виробничого персоналу, осіб (а)	125	122	-3	-2,71
Середньорічний виробіток продукції одним робітником, тисяч гривень (б)	314,32	369,48	56,16	19,14

Факторними показниками, котрі впливають на об'єм проданої продукції являються: середньорічне число промислово-виробничого персоналу й середньорічне вироблення продукції одним робітником. Результативним показником являється об'єм проданої продукції.

Спостерігається функціональний зв'язок між результативним та факторними показниками. Факторна модель буде мати такий вигляд (мультиплікативна):

$$y=a \cdot b.$$

Розкриємо вплив зміни середньорічного числа робітників на фонд оплати труда.

$$\Delta y_b = a_1 \cdot b_1 - a_1 \cdot b_0$$

$$\Delta y_a = a_1 \cdot b_0 - a_0 \cdot b_0.$$

$$\Delta y_a = (125 - 122) \cdot 314,32 = -922,77 \text{ тисяч гривень}$$

$$\Delta y_b = 122(369,48 - 314,32) = 6277,98 \text{ тисяч гривень}$$

					БЕП 32. 20. 002 КРБ	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		40

Балансова перевірка:

$$\begin{cases} \Delta y = y_1 - y_0 \\ \Delta y = \Delta y_a + \Delta y_b \end{cases}$$
$$\begin{cases} \Delta y = 41260 - 35995.8 = 5365,3 \text{ тис. грн.} \\ \Delta y = -922,77 + 6277,98 = 5365,3 \text{ тис. грн.} \end{cases}$$

Таким чином, у результаті факторного аналізу виявлено причини зміни об'єму проданої продукції, на котрий впливає дві характеристики: середньорічне вироблення продукції одним робітником, середньорічне число промислово-виробничого персоналу [50].

У результаті скорочення числа робітників на три особи, об'єм проданої продукції скоротився на 922,77 тисяч гривень. У результаті зростання середньорічного виготовлення продукції одним робітником на 56,16 тисяч гривень, об'єм проданої продукції збільшився на 6277,98 тисяч гривень.

Як видно, переміна середньорічного виробітку одного робітника в 2021 р. у порівнянні із 2020 р. здійснила суттєво значніший вплив на об'єм проданої продукції ТОВ «КУРТАЖ», аніж зміна кількості промислово-виробничого персоналу.

Результати аналізу впливу зміни кількості персоналу й середньорічного вироблення впродовж 2021÷2022 років приведено у табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Факторний аналіз об'єму проданої продукції ТОВ «КУРТАЖ» впродовж 2021÷2022 років

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення (+,-)	Темп приросту, %
Об'єм проданої продукції, тисяч гривень	41260	46928	5769	15,09
Середньорічне число промислово-виробничого персоналу, осіб (а)	13	5	-7	-6,35
Середньорічне вироблення продукції одним робітником, тисяч гривень (б)	369,48	447,41	78,94	22,68

Встановимо вплив зміни середньорічного числа робітників на фонд оплати труда.

					БЕП 32. 20. 002 КРБ	Акр.
						41
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

$$\Delta y_a = a1 \cdot b0 - a0 \cdot b0$$

$$\Delta y_b = a1 \cdot b1 - a1 \cdot b0$$

$$\Delta y_a = (13-5) \cdot 369,48 = -2616,67 \text{ тисяч гривень}$$

$$\Delta y_b = 5(447,41-369,48) = 8284,67 \text{ тисяч гривень}$$

Балансова перевірка:

$$\begin{cases} \Delta y = y1 - y0 \\ \Delta y = \Delta y_a + \Delta y_b \end{cases}$$

$$\Delta y = 46928 - 41260 = 5769 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta y = -2616,67 + 8284,67 = 5769 \text{ тис. грн.}$$

У результаті скорочення числа робітників на сім осіб, об'єм проданої продукції скоротився на 2616,67 тисяч гривень. У результаті зростання середньорічного вироблення продукції одним робітником на 78,94 тисячі гривень, об'єм проданої продукції збільшився на 8284,67 тисячі гривень.

Отже, за результатами проведеної оцінки фінансово-господарської діяльності ТОВ «КУРТАЖ», можна сказати, що:

- підприємство є прибутковим (в 2020 році чистий прибуток становив 5052,8 тис. грн., в 2021 році – 6893,8 тис. грн., в 2022 році – 9038,1 тис. грн.);
- підприємство рентабельне (в 2020 році загальна рентабельність становила 23,9%, в 2021 – 31,4%, в 2022 – 38,8%);
- баланс ТОВ «КУРТАЖ» є абсолютно ліквідним, всі показники ліквідності перевищують норму (окрім коефіцієнта швидкої ліквідності);
- коефіцієнти використання основних виробничих фондів зросли (окрім коефіцієнта зносу), що є позитивною тенденцією;
- середньорічний виробіток: у 2020 році становив 304,22 тис. грн., у 2021 році – 359,38 тис. грн., в 2022 році – 437,31 тис. грн.

					БЕП 32. 20. 002 КРБ	Акр.
						42
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

2.4. Кореляційно-регресійний аналіз факторів впливу на ефективність виробничої діяльності підприємства

При аналізі даних одним із ключових питань є виявлення взаємозв'язку між параметрами, а саме – функціональної залежності між результуючою та факторними ознаками [51].

Залежність однієї випадкової величини від значень іншої чи інших випадкових величин називається регресійною залежністю чи регресією. Аналітичний вигляд такої залежності називається рівнянням регресії. Етапи пошуку залежності:

- 1) встановлення значимості зв'язків;
- 2) знаходження аналітичного вигляду залежності.

Перший етап – кореляційний аналіз – виявлення кореляційної залежності. Кореляція – характеризує силу взаємозв'язку між ознаками. Якщо досліджується взаємозв'язок між двома ознаками кореляція – парна, між багатьма – множинна.

Другий етап – регресійний аналіз [52].

Нехай зв'язок між результативною і факторними ознаками описується лінійним рівнянням регресії:

$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 + a_4x_4 \quad (2.2)$$

де y – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (тис. грн.),

x_1 – адміністративні витрати (тис. грн.),

x_2 – витрати на збут (тис. грн.),

x_3 – інші операційні витрати (тис. грн.),

x_4 – фінансові витрати (тис. грн.),

a_0 – вільний член рівняння регресії,

a_i – коефіцієнти рівняння регресії, які характеризують кількісний вплив на результуючий показник зміни величини відповідного факторного показника на одиницю його виміру ($i=1,4$).

Вхідні дані для проведення кореляційно-регресійного аналізу представлено у таблиці 2.12.

					<i>БЕП 32. 20. 002 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		43

Таблиця 2.12 – Основні фінансові показники діяльності підприємства за 2020÷2022 рр.

Показник	Роки		
	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	30821,4	35539,4	40468,8
Адміністративні витрати, тис. грн.	9225,80	10540,80	14281
Витрати на збут	8278,50	9315,10	10559,40
Фінансові витрати	3862,50	3993,80	4233,60
Інші операційні витрати	4667,10	4025,70	9572,30

З метою виявлення основних факторів, що впливають на чистий прибуток діяльності підприємства, потрібно провести кореляційний аналіз окремих фінансових показників діяльності підприємства. Для його проведення використано MS Excel (надбудова «Аналіз даних/Кореляція»), результати представлено у таблиці 2.13 [12].

Оцінка тісноти зв'язку між досліджуваними ознаками здійснювалась із використанням шкали Чеддока (таблиця 2.14), характеристика представлена у таблиці 2.15 [12].

Таблиця 2.13 – Результати кореляційного аналізу прибутковості підприємства

	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	Адміністративні витрати, тис. грн.	Витрати на збут	Фінансові витрати	Інші операційні витрати
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1				
Адміністративні витрати, тис. грн.	0,726	1			
Витрати на збут	0,911	0,621	1		
Фінансові витрати	0,623	0,715	0,985	1	
Інші операційні витрати	0,695	0,910	0,762	0,893	1

Таблиця 2.14 – Шкала Чеддока [12]

Значення коефіцієнта кореляції	Характеристика тісноти зв'язку
до 0,3	Практично відсутній
0,31÷0,5	Слабкий
0,51÷0,7	Помітний
0,71÷0,9	Сильний (або тісний)
0,91÷0,99	Дуже сильний (або дуже тісний)

Таблиця 2.15 – Характеристика тісноти зв'язку чистого доходу із факторними ознаками

Показник	Адміністративні витрати	Витрати на збут	Фінансові витрати	Інші операційні витрати
Чистий дохід від реалізації продукції,	Дуже сильний	Дуже сильний	Сильний	Помітний

За результатами кореляційного аналізу можна зробити висновок (табл. 2.15), що між чистим доходом і адміністративними витратами та витратами на збут спостерігається дуже тісний зв'язок, між чистим доходом і фінансовими витратами – сильний, а іншими операційними витратами – помітний.

Результати кореляційного аналізу свідчать про те, що мультиколінеарність наявна ($r_{i,j} \neq 0$, $i \neq j$), але помірна $\max(r_{i,j}) < r_{ухі} \max$, $i \neq j$). Для встановлення форми зв'язку між досліджуваними ознаками потрібно провести регресійний аналіз. Для його проведення використано MS Excel (надбудова «Аналіз даних/Регресія»), результати представлені у таблицях 2.16÷2.17.

Таблиця 2.16 – Регресійна статистика

Показник	Значення
Множинний R	0,99987
R-квадрат	0,99974
Нормований R-квадрат	0,99983
Стандартна помилка	7209,365

Скорегований коефіцієнт детермінації $R = 0,99987$ (табл. 2. 15), тобто зміна результативної ознаки на 99,98% спричинена зміною факторних.

Результати дисперсійного аналізу вказують на надійність отриманої моделі:

за критерієм Фішера $f^*=7153,669 > f_{\text{табл.}}=0,008999$, де $f_{\text{табл.}}=F(1-0,96; m; n-m-1)$, тобто рівняння регресії (його коефіцієнти) значиме (на 96%), вплив випадкових факторів відсутній.

Таблиця 2.17 – Результати дисперсійного аналізу

Показник	df	SS	MS	F	Значимість F
Регресія	5	1,56E+12	3,62E+11	7153,669	0,008999
Залишок	2	62142310	62142310		
Всього	5	1,56E+12			

Джерело: складено автором

За результатами регресійного аналізу (табл. 2.18), оскільки для усіх показників Р – значення менше 0,5, то коефіцієнти можна вважати ненульовими, отже, факторні ознаки впливають на результативну функцію.

Для аналізу впливу зміни питомої ваги факторної ознаки на результуючу у припущенні, що вплив інших факторних ознак відсутній, потрібно визначити коефіцієнти еластичності.

Таблиця 2.18 – Результати регресійного аналізу

	Стандартна помилка	Статистика	Р-значення	Нижнє 96%	Верхнє 96%
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	57369,21	5,326	0,100	-465782,013	1322741,12
Адміністративні витрати, тис. грн.	7,9	-7,842	0,089	-169,1	41,023
Витрати на збут	0,5	19,964	0,0312	5,243	21,985
Фінансові витрати	2,8	-11,261	0,0671	-54,037	3,993
Інші операційні витрати	2,9	-11,543	0,064	-54,034	4,051

Для аналізу впливу зміни питомої ваги факторної ознаки на результуючу у припущенні, що вплив інших факторних ознак відсутній потрібно визначити коефіцієнти еластичності:

$$\varepsilon_i = a_i \frac{\bar{x}_i}{\bar{y}}, i = \overline{1,4}. \quad (2.3)$$

Тоді $\varepsilon_1=-0,8$, $\varepsilon_2=1,01$, $\varepsilon_3=-0,03$, $\varepsilon_4=0,001$.

Отже, якщо адміністративні витрати зростуть на 1%, то чистий дохід зменшиться на 0,8%; якщо витрати на збут зростуть на 1 %, то чистий дохід збільшиться на 1,01%; якщо інші операційні витрати зростуть на 1%, то чистий дохід зменшиться на 0,03%; зростання фінансових витрат майже не вплине на зміну чистого доходу.

Висновки до розділу 2

В розділі було проведено характеристику виробничо-господарської діяльності підприємства, було проведено фінансово-економічний аналіз підприємства та аналіз ефективності виробничої діяльності підприємства. Також було визначено кореляційно-регресивний аналіз факторів впливу на ефективність виробничої діяльності підприємства.

Повне найменування юридичної особи Товариство з обмеженою відповідальністю «КУРТАЖ».

Основні показники виробничо-господарської діяльності, які найповніше відображають економічний стан підприємства та динаміку його розвитку показали, що чистий дохід від реалізації продукції зріс у 2021 році на 4718 тис. грн. у порівнянні з 2020 роком, а в 2022 році – на 4929,4 тис. грн. у порівнянні з 2021 роком; загальний капітал підприємства зріс на 269,8 тис. грн. в 2021 році порівняно з 2020 роком, а в 2022 – на 8662,6 тис. грн. порівняно з 2021 роком; собівартість продукції зросла в 2021 році 2421,2 тис. грн. у порівнянні з 2020 роком, а в 2022 – на 2253,6 тис. грн. у порівнянні з 2021 роком; чистий прибуток зріс на 1841 тис. грн. в 2021 році порівняно з 2020 роком, а в 2022 – на 2138 тис. грн. порівняно з 2021 роком; обсяг реалізованої продукції в 2021 році зріс на 5264,3 тис. грн. порівняно з 2020 роком, а в 2022 – на 5668 тис. грн. порівняно з 2021 роком. Також зросла первісна вартість основних фондів (в 2021 – на 1080,1 тис. грн. порівняно з 2020, а в 2022 – на 1547,3 тис. грн. порівняно з 2021).

Зросла і собівартість – в 2021 році на 2421,2 тис. грн. порівняно з 2020 роком, а в 2022 році – на 2253,6 тис. грн. порівняно з 2021 роком. Чистий прибуток в

					<i>БЕП 32. 20. 002 КРБ</i>	Акр.
						47
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

2021 році зріс на 1841 тис. грн. порівняно з 2020 і становив 6893,8 тис. грн., а в 2022 – зріс на 2138 тис. грн. і становив 9031,8 тис. грн. Загальна рентабельність підприємства на кінець 2021 року становила 31,4%, на кінець 2022 року – 38,8%. Отже, можна сказати, що підприємство є рентабельним і прибутковим, спостерігається тенденція до зростання загальної рентабельності та чистого прибутку.

З проведеного аналізу видно, що у ТОВ «КУРТАЖ» стійкий фінансовий стан, оскільки більшість аналізованих показників знаходяться у межах норми або її перевищують. За результатами проведеної оцінки фінансово-господарської діяльності ТОВ «КУРТАЖ», можна сказати, що підприємство є прибутковим (в 2020 році чистий прибуток становив 5052,8 тис. грн., в 2021 році – 6893,8 тис. грн., в 2022 році – 9038,1 тис. грн.); підприємство рентабельне (в 2020 році загальна рентабельність становила 23,9%, в 2021 – 31,4%, в 2022 – 38,8%); баланс ТОВ «КУРТАЖ» є абсолютно ліквідним, всі показники ліквідності перевищують норму (окрім коефіцієнта швидкої ліквідності); коефіцієнти використання основних виробничих фондів зросли (окрім коефіцієнта зносу), що є позитивною тенденцією; середньорічний виробіток: у 2020 році становив 304,22 тис. грн., у 2021 році – 359,38 тис. грн., в 2022 році – 437,31 тис. грн.

З кореляційно-регресивного аналізу факторів впливу на ефективність виробничої діяльності підприємства бачимо, якщо адміністративні витрати зростуть на 1%, то чистий дохід зменшиться на 0,8%; якщо витрати на збут зростуть на 1%, то чистий дохід збільшиться на 1,01%; якщо інші операційні витрати зростуть на 1%, то чистий дохід зменшиться на 0,03%; зростання фінансових витрат майже не вплине на зміну чистого доходу.

					<i>БЕП 32. 20. 002 КРБ</i>	Акр.
						48
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «КУРТАЖ»

3.1 Напрямки зростання ефективності виробничого функціонування

Кореляційно-регресійний аналіз із попереднього розділу продемонстрував, що ТОВ «КУРТАЖ» розвивається й збільшує власний дохід, проте є необхідність у покращенні виробничої діяльності підприємства. Узагальненням першорядних проблем розвою виробництва й ефективної реалізації текстильної продукції ТОВ «КУРТАЖ» встановлено наступні:

- високий ступінь зношування основних засобів;
- сезонне навантаження виробничих потужностей;
- низький ступінь продуктивності труда на підприємстві;
- недостатній стан швидкої ліквідності;
- динамічне нарощування не операційних витрат – адміністративних та збутових затрат, а крім того фінансових затрат та других операційних затрат;
- невелике нарощування денного наробітку персоналу;
- висока плинність кадрів;
- низька маркетингова й виробнича ефективність;
- невелике збільшення виробничої рентабельності. Ґрунтуючись на визначенні основних проблем розвою виробництва й ефективної реалізації текстильної продукції ТОВ «КУРТАЖ» установлено наступні назрілі вектори збільшення ефективності виробничого функціонування підприємства й виробничої потужності, а саме:
- виготовлення нової текстильної продукції;
- переналагоджування виробничого устаткування;
- заміна організації виробничих процесів із послідовного на паралельний виробничий процес;
- вихід на нові ринки реалізації у Україні із новою продукцією, а крім того в перспективі на нові експортні ринки;

					<i>БЕП 32. 20. 003 КРБ</i>	Акр.
						22
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- навчання персоналу з метою покращання виробничої ефективності. Так як основним вектором ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ» стане виготовлення сучасної текстильної продукції, то актуальним являється проведення аналізу статистики експорту й імпорту товарів даної групи в Україну.

Експорт товарів групи 5311 «Тканини із інших рослинних текстильних волокон» із України у 2022 році становив 6,16 тисяч доларів США. Товари групи 5311 становили у 2022 р. 1,34% у експорті із України. Головними напрямками експорту тканин із других рослинних текстильних волокон із України у 2022 році була Румунія із частиною 100% (6,16 тисяч доларів США). Імпорт тканин із других рослинних текстильних волокон становив 118 тисяч доларів США. Головними імпортерами тканин із других рослинних текстильних волокон стали у 2022 р.:

- Японія із частиною 47% (51 тисяча доларів США);
- Німеччина із частиною 26% (28 тисяч доларів США);
- Франція із частиною 11,7% (12,6 тисяч доларів США);
- Іспанія із частиною 7,49% (8,15 тисяч доларів США).

Експорт других готових текстильних виробів із України у 2022 році оцінений у 175 мільйонів доларів США. Товари групи 63 других готових текстильних виробів становили 0,436% від сумарного експорту товарів у 2022 р.

Головними напрямками експорту других готових текстильних виробів стали:

- Данія – 27% (44 мільйона доларів США);
- Німеччина – 12,6% (18,2 мільйона доларів США);
- Польща – 9,51% (16,5 мільйона доларів США);
- Росія – 5,13% (8,42 мільйона доларів США);
- Словаччина – 4,82% (7,91 мільйона доларів США);
- Румунія – 4,68% (7,68 мільйона доларів США);
- Бельгія – 4,25% (6,96 мільйона доларів США);
- Австрія – 3,41% (5,57 мільйона доларів США);

					<i>БЕП 32. 20. 003 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		23

- Литва – 3,36% (5,5 мільйона доларів США);
- Угорщина – 3,25% (5,31 мільйона доларів США). Склад експорту других готових текстильних виробів із України:

- 36% (59 мільйона доларів США): другі готові вироби, в тому числі викройки одягу;

- 29% (48 мільйона доларів США): другі вироби для меблювання;

- 17,5% (28 мільйона доларів США): мішки й пакети для пакування;

- 7,74% (13,6 мільйона доларів США): портъери та внутрішні гардини;

- 4,15% (6,81 мільйона доларів США) білизна для постелі;

- 3,76% (6,16 мільйона доларів США): ковдри й пледи для подорожі;

- 2,59% (4,22 мільйона доларів США): одяг й другі вироби.

Імпорт других готових текстильних виробів у Україну становив 364 мільйонів доларів США. Головними імпортерами других готових текстильних виробів у Україну являються:

- Китай – 38% (145 мільйонів доларів США);

- Польща – 17,2% (58 мільйонів доларів США);

- Туреччина – 7,84% (29 мільйонів доларів США);

- Німеччина – 7,25% (27 мільйонів доларів США);

- Швейцарія – 6,89% (26 мільйонів доларів США);

- Великобританія – 6,41% (23 мільйонів доларів США);

- Швеція – 4,57% (17,2 мільйонів доларів США);

- Індія – 1,64% (5,72 мільйонів доларів США). Склад імпорту других готових текстильних виробів у Україну складав:

- 43% (164 мільйона доларів США): одяг і другі вироби;

- 27% (97 мільйонів доларів США): другі готові вироби;

- 14,8% (51 мільйон доларів США) білизна для постелі;

- 4,42% (16,7 мільйона доларів США): мішки і пакети для пакування;

- 3,94% (15 мільйонів доларів США): портъери й внутрішні гардини.

Наведена статистика свідчить про високі ринкові можливості запропонованого

					<i>БЕП 32. 20. 003 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		24

проєкту із виробництва текстильної продукції нових для ТОВ «КУРТАЖ» промислових груп. Запропоновані напрями збільшення ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ» указують на можливості зростання стратегічної результативності бізнесу завдяки покращанню організації виробничих процесів і виробничої якості процесів у бізнесі.

3.2. Обґрунтування доцільності пропозицій відносно удосконалення ефективності виробничого функціонування

На основі виокремлених напрямків зростання ефективності виробничого функціонування назрілим являється обґрунтування доречності пропозицій відносно удосконалення ефективності виробничого функціонування для ТОВ «КУРТАЖ».

Активи підприємства ТОВ «КУРТАЖ» на завершення 2022 р. становили приблизно 25160 тисяч гривень, при цьому за ступенем фінансової самостійності (приблизно 95,6%) можна дійти висновку щодо достатності свого капіталу для фінансування проєкту із налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю). Кредит для вказаного проєкту залучати не потрібно, а інвестиційні затрати будуть становити 11010 тисяч гривень, в тому числі 8800 тисяч гривень на закупівлю устаткування (капітальні вкладення) і 1201 тисяч гривень для поповнення оборотних запасів й забезпечення матеріального потоку для проєкту налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю).

Для вкладень у капітальні засоби потрібно закупити виробничі лінії повного циклу із виробництва текстилю, при оцьому проєкт буде розрахований на п'ять років (2022÷2026 роки), а ліквідаційні потоки по проєкту будуть становити 500 тисяч гривень, себто при прямолінійному методі амортизації буде визначена амортизація на один рік в розмірі $(8801-510)/5=1790$ тисяч гривень на рік.

Виробнича потужність лінії становить 7101 виробів на один рік у першому році (2024 рік), а середня ціна одиниці (без ПДВ) спочатку становитиме 500

					<i>БЕП 32. 20. 003 КРБ</i>	Акр.
						25
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

гривень й кожного року збільшуватиметься на 20% (з метою компенсації інфляційних процесів), а виробнича потужність устаткування буде кожного року збільшуватись на 16%. У таблиці 3. 1 приведено план доходів по проєкту налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ».

Таблиця 3.1 – План прибутків по проєкту налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ»

Показник	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	2028 рік
Ціна, грн.	510,00	610,00	730,00	874,00	1137,80
Виробнича потужність, виробів	7100,00	8151,00	9358,50	11656,23	13253,14
Виручка, тис. грн.	3600,00	4931,00	6766,40	9299,26	13683,58

План прибутків по проєкту налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» указує на зростання прибутку від проєкту від 3600 тисяч гривень у 2024 році до показника у 13683,58 тисяч гривень у 2028 році.

Матриця відповідальності проєкту налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» приведена у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Матриця відповідальності проєкту налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ»

Фаза	Відповідальна особа			
	Керівник проєкту	Менеджер	Контролер	Маркетолог
Знаходження шляхів розвинення виробничої ефективності	З	О	У	
Пошук устаткування		О	З	
Доставка й встановлення устаткування		З	О	У
Запуск устаткування, пошук персоналу		З	О	У
Навчання персоналу	З	О		
Розвиток мережі збуту		З	О	У
Початок проєкту	З	О	О	У

Позначення: З – затверджує документ; О – виконує основну роботу; У – приймає участь у управлінні.

Для роботи на новій виробничій лінії буде залучено три працівники, що дасть можливість у найбільшій мірі забезпечити проєкт налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю) трудовим потенціалом необхідної кваліфікації – трьома виробничими фахівцями першої категорії.

По проєкту налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» у виробничу собівартість буде унесено:

- амортизація (1781 тисяча гривень у рік – постійні затрати);
- трудові затрати (три працівники по 14000 гривень у місяць із премією у 10%, якщо план виконаний, річним збільшенням у 12% з метою відшкодування інфляції, й додатковими затратами на ЄСВ – 22% від величини фонду оплати праці);
- матеріальні затрати (на матеріали, сировину, МШП) у розмірі 65 гривень на один рік здійснення проєкту на одну одиницю виробу із 12% зростанням щороку;
- збутові, адміністративні та транспортні затрати будуть становити 3% від отриманої виручки за продаж (чистого прибутку без ПДВ). Обґрунтування доречності пропозицій відносно удосконалення ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ» указує на можливість розвитку матеріальних, трудових, інвестиційних, технологічних і організаційних сторін у ході реалізації бізнес-проєкту із налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю).

3.3. Визначення затрат на впровадження заходів виробничого функціонування

Спираючись на обґрунтування доречності пропозицій відносно удосконалення ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ» завдяки впровадженню бізнес-проєкту із налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю) встановлена необхідність визначення

					<i>БЕП 32. 20. 003 КРБ</i>	Акр.
						27
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

затрат на виконання заходів виробничого функціонування й опорного плану доходу.

У таблиці 3.3 приведено затрати на виконання заходів виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ» завдяки виконанню бізнес-проєкту із налаштування виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю).

виробництва сучасної товарної групи (виробів із текстилю).

$$ВП_{2025}=7100 \cdot 1,25=8875 \text{ одиниць}$$

$$МВ_{2025}=66 \cdot 1,22=80,52$$

$$СМВ_{2025}=8875 \cdot 80,52=714,615 \text{ тисяч гривень}$$

$$ФОП_{2025}=714,615+53,43+136,95=904,00 \text{ тисячі гривень}$$

$$ОЗ_{2025}=3 \cdot 14000 \cdot 12 \cdot 1,22=534,26 \text{ тисяч гривень}$$

$$\text{Премія}_{2025}=534,26 \cdot 10\%=53,43 \text{ тисяч гривень}$$

$$ЄСВ_{2025}=(534,26+53,53)22\%=136,95 \text{ тисяч гривень}$$

$$ТАЗВ_{2025}=3\% \cdot 4931=154,80 \text{ тисяч гривень}$$

$$ЗВ_{2025}=596,14+713,52+1781+154,80=3215,37 \text{ тисяч гривень}$$

Таблиця 3.3 – План затрат проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ»

Показник	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	2028 рік
Виробнича потужність, виробів	7101,00	8151,00	9358,50	11656,23	13253,14
Матеріальні затрати на одиницю, грн.	66,00	73,80	82,55	92,33	112,38
Сукупні матеріальні затрати, тисяч гривень	465,00	596,14	764,92	982,31	1353,20
Фонд оплати праці та ЄСВ, тисяч гривень	638,16	713,52	797,93	892,47	998,36
Основна заробітні платня, тис. грн.	478,10	534,26	597,16	667,61	746,51
Премія, тисяч гривень	47,80	53,43	59,72	66,76	74,65
ЄСВ, тисяч гривень	123,36	136,95	152,17	169,22	188,31
Амортизація, тисяч гривень	1781,00	1781,00	1781,00	1781,00	1781,00
Збутові, адміністративні та транспортні затрати, тисяч гривень	115,00	154,90	189,97	285,85	390,91
Сумарні затрати, тисяч гривень	2969,07	3215,37	3523,62	3911,54	4402,28

План затрат проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» указує на збільшення затрат від 2969,07 до 4402,28 тисяч гривень. План доходу проєкту з налаштування виготовлення

сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» приведено у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – План доходу проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ»

Показник	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	2028 рік
Виручка, тисяч гривень	3600,00	4930,00	6766,40	9299,26	13683,69
Сумарні затрати, тисяч гривень	2969,07	3215,37	3523,62	3911,54	4402,28
Фінансовий результат до оподаткування, тисяч гривень	641,84	1816,65	3343,78	5488,73	8493,33
Податок на дохід, тисяч гривень	123,85	318,91	593,80	979,89	1611,63
Чистий дохід по проєкту, тисяч гривень	528,29	1507,83	2758,09	4518,94	6982,71

План доходу проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» указує на збільшення із 528,29 тисяч гривень у один рік проєкту до 6982,71 тисяч гривень у 2028 р.

Визначення точки беззбитковості по проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» у 2024 році приведено на рисунку 3.1.

Отримана точка беззбитковості проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» у 2024 році указує на те, що точка беззбитковості становитиме 5188 одиниць за рівнем виробничої потужності у 7000 одиниць, а запас фінансової міцності становитиме $(7000-5188)/7000=0,3742$.

План дисконтування грошових потоків проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» приведено у таблиці 3.5 (ставка дисконтування дорівнює 25% по рівню рентабельності продукції і впливом ризику на результативність проєкту).

План дисконтування грошових потоків проєкту з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» вказує на економічну доцільність та окупність проєкту в 5 році його реалізації, а накопичений дисконтований грошовий потік за проєктом складе 1422,78 тис. грн. (рис 3.2).

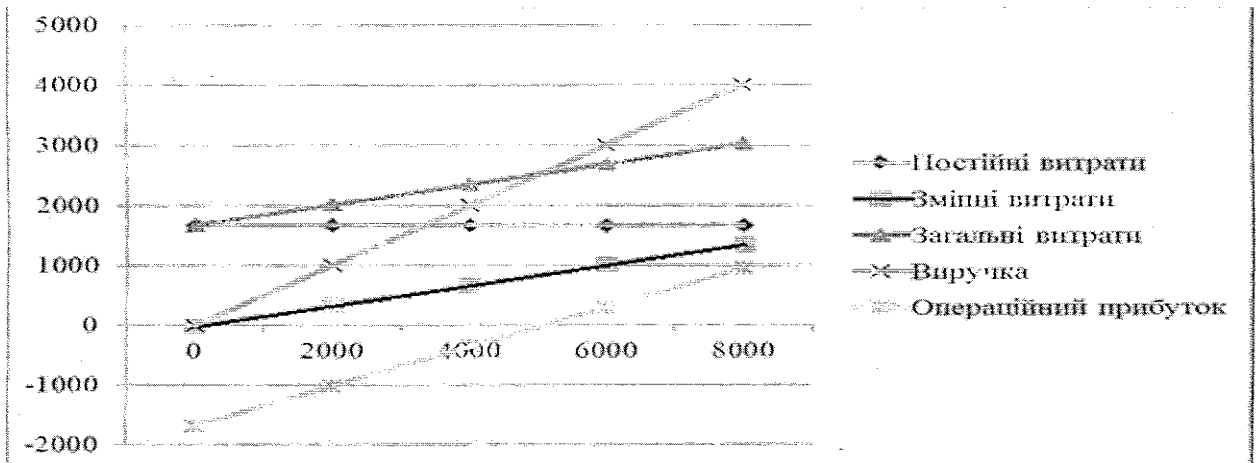

Рисунок 3.1- Визначення точки беззбитковості проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» у 2024 році, одиниць

Таблиця 3.5 - План дисконтування грошових потоків проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) ТОВ «КУРТАЖ»

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік
Чистий дохід по проєкту, тисяч гривень		528,29	1507,83	2758,09	4518,94	6982,71
Затрати на устаткування, тисяч гривень	-8801,01					
Ліквідаційні затрати, тисяч грн.						501,01
Амортизація, тисяч гривень		1781,01	1781,01	1781,01	1781,01	1781,01
Поповнення оборотних запасів, тисяч гривень	-1201,01					
Грошові потоки, тисяч гривень	-11010,10	2299,18	3187,83	4438,09	6198,94	9162,71
Коефіцієнт дисконтування (при ставці 25%)	1,00	0,81	0,65	0,52	0,42	0,34
Дисконтований грошовий потік, тисяч гривень	-10000,00	1859,57	1876,58	2322,62	2598,72	2868,35
NPV, тисяч грн.	-10000,00	-8342,45	-6366,89	-4145,28	-1647,56	1523,79

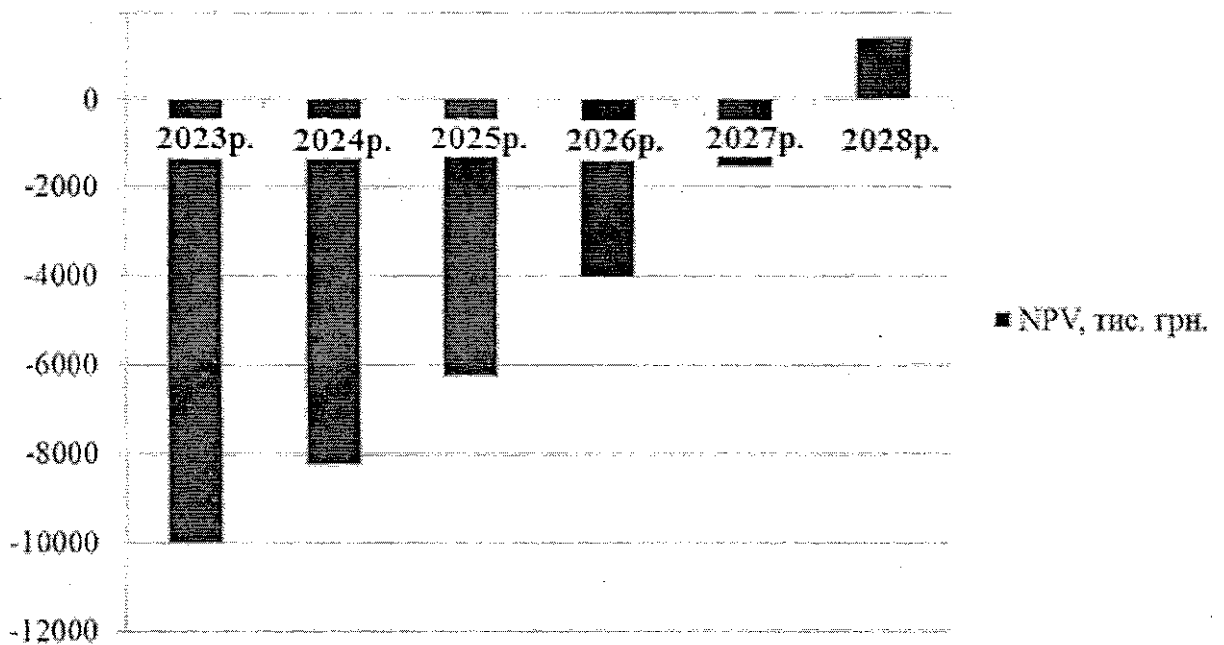

Рисунок 3.2 - Фінансовий профіль проекту з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ», тис. грн.

Дисконтований термін окупності проекту з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ»:

$$\text{ДТО} = 10000 / 2284,56 = 4,38 \text{ років}$$

Проект з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» буде окуплено за 4,38 роки.

Рентабельність інвестицій проекту з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ»:
 $R = 1422,78 / 10000 \cdot 100\% = 14,23\%$.

На 100 грн. інвестованих у проект з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» буде отримано дисконтований грошовий потік в 14,23 грн.

Проведений розрахунок витрат на реалізацію заходів виробничої діяльності базового плану прибутку в рамках вдосконалення ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок реалізації бізнес-проекту з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) вказує на економічну доцільність наведених пропозицій автора по коригуванню

виробничої політики підприємства.

3.4. Оцінка соціально-економічної ефективності заходів з удосконаленням ефективності виробничої діяльності

На основі визначення параметрів проєкту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» потрібно провести оцінку соціально-економічної ефективності заходів з удосконаленням ефективності виробничої діяльності.

В табл. 3.6 наведено вплив проєкту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» на показники ефективності виробничої діяльності.

Таблиця 3.6 – Вплив проєкту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» на показники ефективності виробничої діяльності

Показник	Без проєкту	З проєктом	Відхилення
Виручка, тис. грн.	40468,8	77356,0	36887,2
Собівартість, тис. грн.	23331,9	40848,7	17516,8
Чистий прибуток, тис. грн.	9031,8	24915,5	15883,7
Чисельність персоналу, ос.	112,0	115,0	3,0
Активи, тис. грн.	24146,5	40030,2	15883,7
Рентабельність активів, %	37,4	62,2	24,8
Рентабельність діяльності, %	22,3	32,2	9,9
Рентабельність продукції, %	38,7	61,0	22,3
Продуктивність праці, тис. грн.	361,3	672,7	311,3
Оборотність активів, оборотів за рік	1,7	1,9	0,3

Вплив проєкту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» на показники ефективності виробничої діяльності вказує на раціональність наведених пропозицій, оскільки:

- за рахунок реалізації проєкту буде нарощено активи на 15883,7 тис. грн., в тому числі і виробничу потужність, при цьому виручка від реалізації проєкту складе 36887,2 тис. грн., собівартість продукції – 17516,8 тис. грн., а чистий прибуток – відповідно 15883,7 тис. грн. (рис. 3.3);

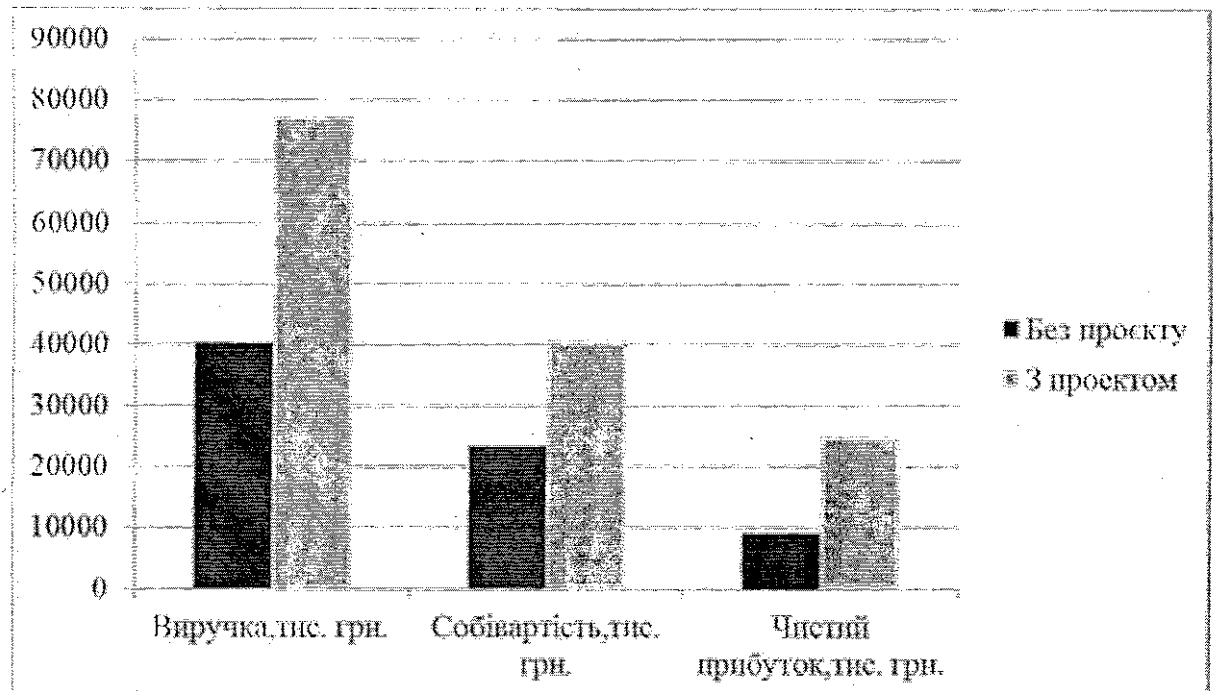

Рисунок 3.3 - Показники фінансових результатів бізнесу ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок проекту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю), %

- чисельність персоналу зросте на 3 особи, а рівень продуктивності праці зросте майже на 90% (на 311,3 тис. грн. на рік на 1 працівника);
- покращаться показники ділової активності, зокрема, оборотність активів фірми зросте на 0,3 обороти на рік;
- показники рентабельності також суттєво покращаться: рентабельність активів зросте на 24,8%, рентабельність діяльності – на 9,9%, а рентабельність продукції – на 22,3% (рис. 3.4). Узагальнення особливостей оцінки соціально – економічної ефективності заходів з удосконаленням ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок проекту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) вказує на покращення результативності виробничих параметрів діяльності.

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

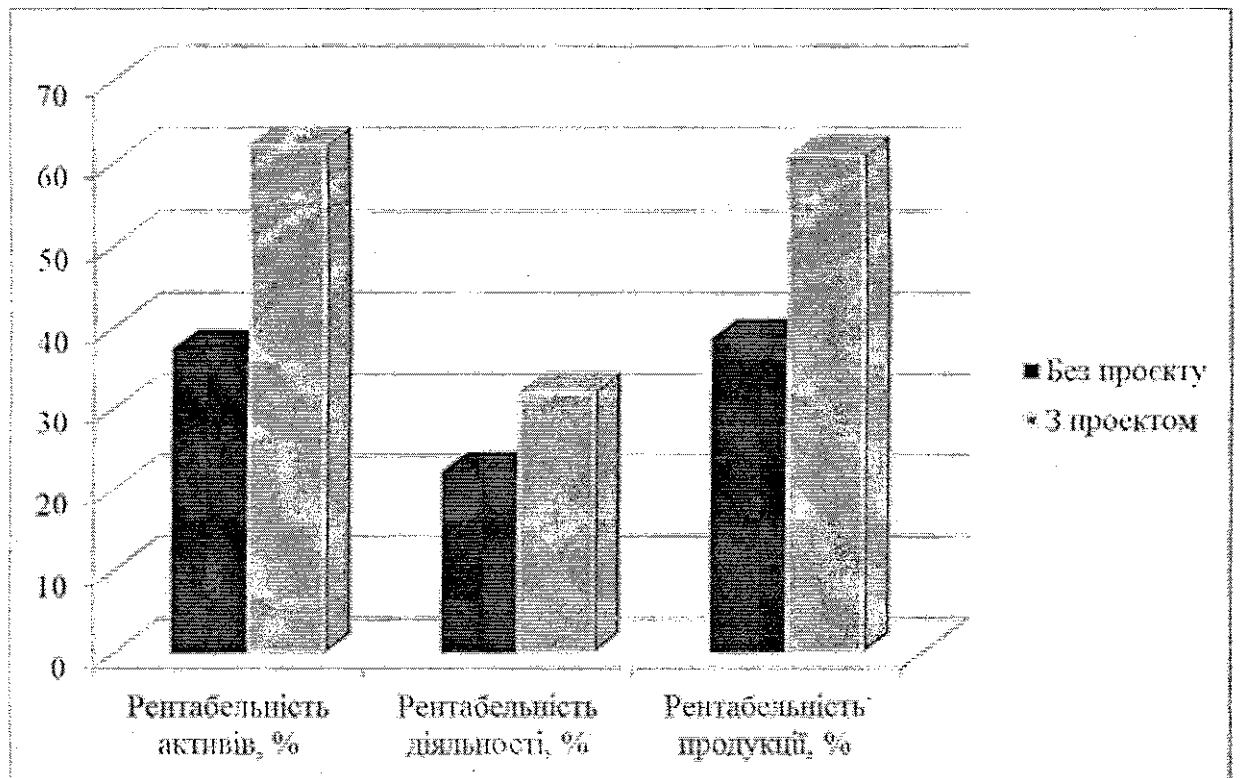

Рисунок 3.4 - Показники рентабельності бізнесу ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок проекту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю), %

Визначення проблем розвитку ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ» дозволило виявити такі потенційні вектори покращення виробничого бізнесу: виробництво нової текстильної продукції; переналагодження виробничого обладнання; зміна організації виробничих процесів з послідовного до паралельного виробничого процесу; вихід на нові ринки збуту в Україні з новою продукцією, навчання персоналу для покращення виробничої ефективності. За базовий напрям покращення ефективності виробництва обрано виробництво нової текстильної продукції та її продаж на українському ринку та закордон.

Обґрунтування доцільності пропозицій щодо вдосконалення ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ» вказує на потенціал розвитку організаційних, технологічних, інвестиційних, трудових і матеріальних аспектів при реалізації бізнес-проєкту з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю).

Встановлено, що проведений розрахунок витрат на реалізацію заходів виробничої діяльності базового плану прибутку в рамках вдосконалення ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок реалізації бізнес-проєкту з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) вказує на економічну доцільність наведених пропозицій автора з коригування виробничої політики підприємства.

Узагальнення особливостей оцінки соціально-економічної ефективності заходів з удосконаленням ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок проєкту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) вказує на покращення результативності виробничих параметрів діяльності.

					<i>БЕП 32. 20. 003 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		35

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу виконаного дослідження можна зробити наступні висновки.

Виробнича система – це сукупність засобів виробництва, матеріальних, трудових ресурсів, які регламентуються виробничою технологією, що описує порядок виконання матеріально-енергетичного перетворення сировини у кінцевий продукт певної господарської організації

У роботі було виконано аналіз виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ». Виконавши аналіз стану основних виробничих запасів ТОВ «КУРТАЖ» визначено: коефіцієнт зношування основних запасів: у 2021 р. він зменшився на 0,95% в порівнянні із 2020 р., а у 2022 р. – зменшився на 1,06%, що вказує на інтенсифікацію ходу оновлення необоротних виробничих активів, а це підносить конкурентоспроможність підприємства; фондovіддача: у 2021 р. збільшилася на 12,46% у порівнянні із 2020 р., а у 2022 р. – збільшилася на 5,85%, що являється позитивним явищем.

Аналіз показників операційного функціонування, зокрема, чистого прибутку від продажу продукції збільшився в 2022 р. на 4828,4 тисяч гривень порівняно із 2021 р.; сумарний капітал підприємства збільшився в 2021 р. на 8763,6 тисяч гривень у порівнянні із 2020 р.; чистий дохід збільшився на 1942 тисячі гривень у 2021 р. у порівнянні із 2020 р., а у 2022 р. – на 2238 тисяч гривень у порівнянні із 2021 р. Відносно показників рентабельності, то усі вони виказали збільшення, що засвідчує суттєве покращання фінансово-економічного положення ТОВ «КУРТАЖ».

Аналіз показників фінансової стабільності (коефіцієнти співвідношення необоротних і власних коштів, маневреності власного капіталу, поточних зобов'язань, забезпечення власними оборотними засобами, фінансової залежності, співвідношення власного та залученого капіталу, автономії). Усі

					<i>БЕП 32. 20. 000 КРБ</i>	Акр.
						5
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

вказані показники знаходяться в межах норми, що засвідчує про оптимізацію фінансового функціонування ТОВ «КУРТАЖ» на текучий період.

Результати аналізу довгострокового розвитку ТОВ «КУРТАЖ» виявили 3 найбільш раціональні стратегії: стратегія організаційних перетворень, стратегія вибіркового розвитку, маркетингова стратегія. За отриманими результатами різноманітних дискримінантних розрахунків моделей, було визначено, що банкрутство ТОВ «КУРТАЖ» не загрожує, фінансова стабільність підприємства у задовільному стані, для підняття ступеня фінансової сталості й платоспроможності потрібне розроблення заходів відносно зміцнення фінансового стану й зростання ступеня платоспроможності підприємства.

Обґрунтування доречності пропозицій відносно удосконалення ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ» показує на можливості розвитку матеріальних, трудових, інвестиційних, технологічних та організаційних аспектів при впровадженні бізнес-проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю). Установлено, що виконаний підрахунок затрат на впровадження заходів виробничого функціонування опорного плану доходу в межах удосконалення ефективності виробничого функціонування ТОВ «КУРТАЖ» завдяки впровадженню бізнес-проєкту із налаштування виготовлення сучасної товарної групи (виробів із текстилю) указує на економічну доречність приведених пропозицій автора роботи із коректування виробничої політики підприємства.

					<i>БЕП 32. 20. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		6

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В.Г. Оцінювання ефективності використання ресурсів виробничого потенціалу за критеріями «граничний продукт ресурсу ціна ресурсу» В.Г. Андрійчук, Ю.Ю. Колесниченко. Формування ринкових відносин в Україні. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_9_19
2. Амбросова А. Технологии и люди. Сложности внедрения ERP-систем А. Амбросова, 2016. 111 с.
3. Ареф'єва О.В. Економічні засади формування потенціалу підприємства. О.В. Ареф'єва, Т.В. Харчук. Актуальні проблеми економіки. 2016. 71 с.
4. Ареф'єва О.В. Економіка підприємства: навч. посібник Європейський ун-т. О.В. Ареф'єва, В.Г. Сахаєв, О.В. Ареф'єв, М.Б. Махсма, О.І. Попрозман. Видавництво Європейського університету, 2015. 238 с.
5. Ареф'єва О.В. Управління потенціалом розвитку промислових підприємств. О.В. Ареф'єва, О.В. Коренков. 2014. 200 с.
6. Аналіз компонентів процесу управління персоналом в контексті формування системи менеджменту організацій в Україні. О.В. Шляга. Вісн. нац. ун-ту «Львів. Політехніка». Проблеми економіки та управління. 2007. 627 с.
7. Браславська О.В. Оцінка виробничого потенціалу підприємств хімічної промисловості з позиції інноваційних можливостей. О.В. Браславська. Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2016. 45 с.
8. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія: Підручник. Базилевич В.Д. 2007. 719 с.
9. Барановський О. Визначення показників економічної безпеки. О. Барановський. Економіка. Фінанси. Право. 2013. 14 с.
10. Безус П.І. Моделювання процесу економічного розвитку виробничого підприємства: канд. екон. наук. Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана». 2017. 19 с.
11. Белов М.А. Управління виробничою інфраструктурою. М.А. Белов, О.В. Антонєць, І.А. Шевчук, А.Л. Кухта. КНЕУ, 1997. 150 с.

									Акп.
									7
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата					

БЕП 32. 20. 000 КРБ

12. Василик Н. М. Управління виробничими ресурсами хлібопекарського підприємства. Н.М. Василик, А.М. Матчук. Економічні науки. Економіка та менеджмент. 2017. 46 с.

13. Внедрение ERP-систем [Ел. ресурс]. Режим доступу: <http://www.innoware.ua/erp-systems/services/vnedrenie-erp-system>.

14. Гаєвська Л.М. Виробничий потенціал основа розвитку підприємства Л.М. Гаєвська, О.В. Чернова. Вісник Житомирського державного технічного університету. Економічні науки. 2011. 184 с.

15. Глинских А. Мировой рынок ERP-систем. А. Глинских. Jet Info. Информационный бюллетень, 2012.

16. Гуткевич С.О. Дослідження факторів інвестування. С.О. Гуткевич. Актуальні питання економіки : теорія і практика. 2017. 5 с.

17. Гирина О.Б. Взаимосвязь производственного и экономического потенциалов промышленного предприятия и морского порта. О.Б. Гирина, В.В. Степанов. Развитие методів управління та господарювання на транспорті. 2014. 54 с.

18. Гончаренко О.Г. Забезпеченість матеріально-технічним потенціалом виробничого комплексу ДКВС України та його вплив на економічну ефективність. О.Г. Гончаренко. Формування ринкових відносин в Україні. 2015. 139÷143 с.

19. Гора Н.Н. Системный подход к оценке потенциала производственного предприятия. Н.Н. Гора, В.В. Бычков. Радиоэлектронні і комп'ютерні системи. 2008. 187÷191 с.

20. Горяча О.Л. Формування виробничого потенціалу промислового підприємства. О.Л. Горяча. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2016. 54÷59 с.

21. Гурочкіна В.В. Формування та оцінювання науково-виробничого потенціалу підприємства. В.В. Гурочкіна. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. 90÷93 с.

					<i>БЕП 32. 20. 000 КРБ</i>	Акр.
						8
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

22. Дикань В.В. Теоретичні основи розвитку виробничого потенціалу вітчизняних підприємств машинобудування. В.В. Дикань, П.Ю. Кас. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2015. 72÷85 с.

23. Добровольська Е.В. Виробничий потенціал бурякоцукрового підкомплексу: сутність та аналіз наукових підходів. Е.В. Добровольська, Л.М. Будняк. Збірник наукових праць Подільського державного аграрнотехнічного університету. Економічні науки. 2016. С. 50÷57.

24. Довга Т.А. Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства. Т.А. Довга. Молодий вчений. 2015. С. 130÷134.

25. Жук Є.О. Управління виробничим потенціалом підприємства. Є.О. Жук // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. – 2016. – №5. – С. 101÷106.

26. Ільчук В. Кластеризація у формуванні виробничого потенціалу підприємств реального сектору економіки / В. Ільчук, І. Хоменко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2016. – №4. – С. 7÷15.

27. Карапейчик И.Н. О сущности и соотношении понятий экономического и производственного потенциалов. Часть 2. 2012. С. 10÷13.

28. Коновал В.В. Аналіз зовнішнього середовища виробничого потенціалу підприємств легкої промисловості. В.В. Коновал. Молодий вчений. 2017. С. 449÷452.

29. Корнийчук А.А. Стратегическая диагностика производственного потенциала в системе управления деятельностью предприятия. 2015. С. 120÷124.

30. Кравець Т.В. Оцінювання рівня виробничого потенціалу регіонів України з використанням нейронних мереж [Електронний ресурс]. Т.В. Кравець, Т.І. Вергай. Бізнес Інформ. – 2017. С. 112÷119.

31. Кривончак О.В. Шляхи покращення використання виробничого потенціалу підприємства. О.В. Кривончак, Н.В. Фурман. Наука й економіка – 2015. С. 49÷52.

32. Корпоративные информационные системы [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.insapov.ru/erp-vendors.html>.

									Акр.
									9
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	БЕП 32. 20. 000 КРБ				

33. Положення «стандарт» бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. №87 *Бухгалтерський облік і аудит*. 1999. №6. С. 17÷20.

34. Положення «стандарт» бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. №87. *Бухгалтерський облік і аудит*, 1999. №6. С. 21÷26.

35. Адаменко С.И., Евменчик С.И. Анализ хозяйственной деятельности: Учеб. Пособие. Минск, 2010. 135 с.

36. Басовский Л.Е. Финансовый менеджмент. М.: ИНФРА-М, 2009.

37. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. К.: Ника-Центр, 2004. 512 с.

38. Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности. *Финансы и статистика*, 2014. 300 с.

39. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навчальний посібник. К.: Атака, 2002. 480 с.

40. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економічна діагностика: навч. посібн. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 307 с.

41. Залуцький І.Р., Цимбалюк В.М., Шевченко С.Г. Планування, діагностика діяльності підприємств: навч. посібник. «Новий світ – 2000», 2009. 320 с.

42. Економіка виробничого підприємництва. Навч. посібник / За ред. Й.М. Петровича. 3-тє вид., випр. К.: Знання. 2002. 405 с.

43. Економіка промислового підприємства: навчальний посібник / М.В. Володькіна. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. 196 с.

44. Ермолович Л.Л. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия. Минск: БГЭУ, 2009. 400 с.

45. Кобилянська О.І. Фінансовий облік: навчальний посібник. К.: Знання, 2004. 473 с.

46. Костецький К.В., Мілюковська О.А. Фармацевтичний ринок України: аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку. *Фармацевт практик*, 2015. №1. С. 161÷167.

47. Кононенко О. Читаємо фінансову звітність. Х.: Фактор, 2000. 96 с.

					БЕП 32. 20. 000 КРБ	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		10

48. Котляр М.Л. Оцінка фінансової стійкості підприємства на базі аналітичних коефіцієнтів. *Фінанси України*. 2015. №1. 287 с.

49. Липсиц И.В. Экономический анализ реальных инвестиций: учеб. пособие. М.: Экономистъ, 2014. 347 с.

50. Лубушин Н.П., Лещева В.Б., Дьякова В.Г., Лубушин Н.П. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия. Под общ. ред. Н.П. Лубушина. М.: ЮНИТИ, 2000. 210 с.

51. Мейер В., Маршал Р. Оценка эффективности бизнеса; пер. с англ. А.О. Корсунский. М.: Вершина, 2013. 304 с.

52. Мев В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансово-економічного стану підприємства: Навч. посібник. К.: Вища школа, 2007. 278 с.

					<i>БЕП 32. 20. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		11

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відділення економічне

Кафедра Економіки

Освітньо-професійна програма «Економіка»

Спеціальність 051 «Економіка»

Форма навчання денна

ДОДАТКИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему: Удосконалення виробничої діяльності на підприємстві
ТОВ «КУРТАЖ».

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Здобувач освіти _____ (Сермак В.В.)

Керівник _____ (Хачатурян О.С.)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відділення економічне

Кафедра Економіки

Освітньо-професійна програма «Економіка»

Спеціальність 051 «Економіка»

Форма навчання денна

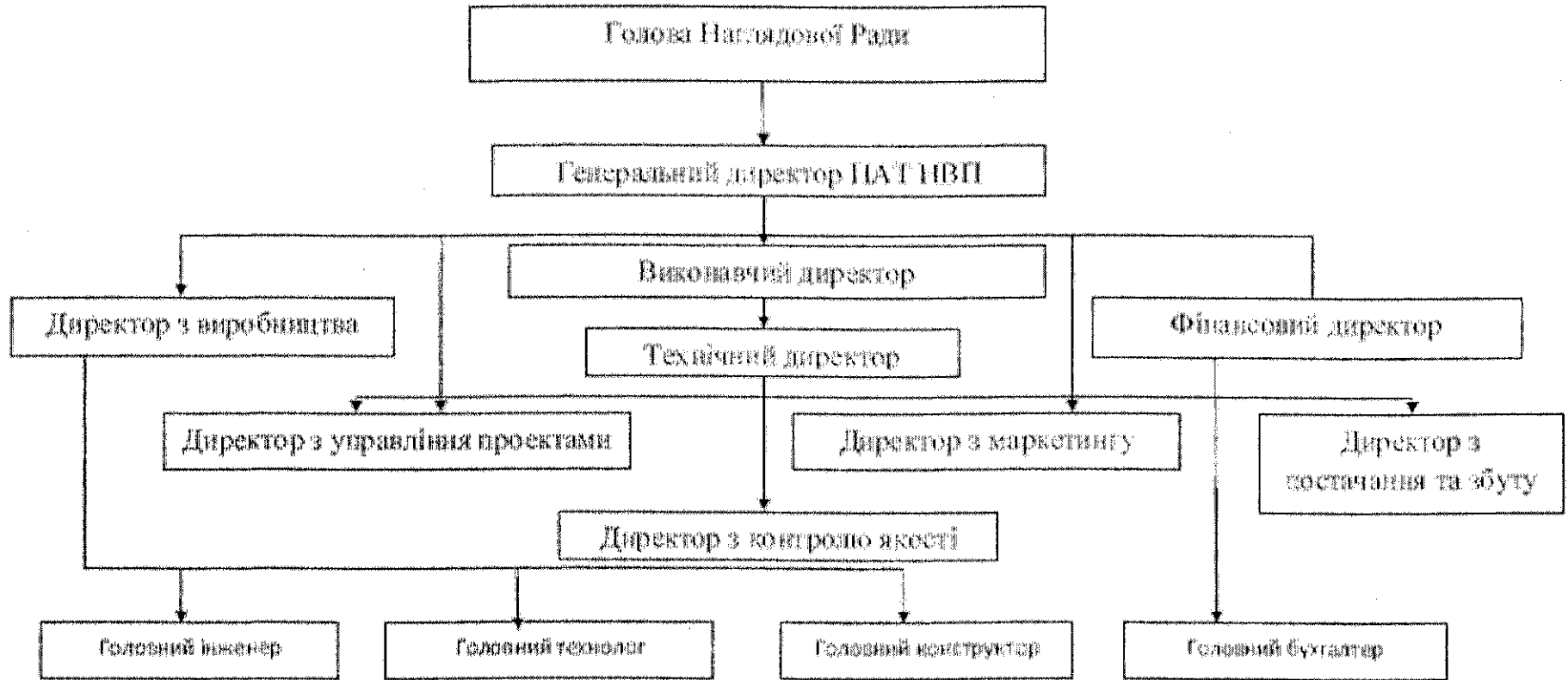
ДОДАТКИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему: Удосконалення виробничої діяльності на підприємстві
ТОВ «КУРТАЖ».

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Здобувач освіти _____ (Сермак В.В.)

Керівник _____ (Хачатурян О.С.)

Структура управління ТОВ «КУРТАЖ»

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на рік 20 20 р.

Форма N.1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	207	299
первісна вартість	1001	213	308
накопичена амортизація	1002	6	8
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1763	711
Основні засоби	1010	22001	39216
первісна вартість	1011	34261	59322
знос	1012	12260	20106
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	178	262
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	3096	5393
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	27245	45882
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	18018	26472
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	14419	25177
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135	1190	284
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	90	79
Поточні фінансові інвестиції	1160	112	162
Гроші та їх еквіваленти	1165	376	570
Витрати майбутніх періодів	1170	67	93
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	34272	52836
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	61517	98718

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	29610	29610
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	7013	9986
Резервний капітал	1415	3103	30702
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	17820	21598
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	57846	92196
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	1242	2670
розрахунками з бюджетом	1620	66	174
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	105	235
розрахунками з оплати праці	1630	2190	3211
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	68	32
Усього за розділом III	1695	3671	6322
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900	61517	98718

Керівник

Головний бухгалтер

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік 20 20 р.

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	47476	34311
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	37922	23144
Валовий:			
прибуток	2090	9554	11168
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120	6984	5581
Адміністративні витрати	2130	-2067	-1216
Витрати на збут	2150	-1130	-1235
Інші операційні витрати	2180	-1316	-1547
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	12021	12751
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	24	22
Інші доходи	2240	245	343
Фінансові витрати	2250	-983	-262
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	-746	-966
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	10563	11888
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1527	2497
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	9035	9391
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	9035	9391

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	36817	23745
Витрати на оплату праці	2505	11242	7177
Відрахування на соціальні заходи	2510	3345	1646
Амортизація	2515	2759	1656
Інші операційні витрати	2520	2923	1696
Разом	2550	57086	35921

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на рік 20 21 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	299	309
первісна вартість	1001	308	318
накопичена амортизація	1002	8	9
Незавершені капітальні інвестиції	1005	711	17471
Основні засоби	1010	39216	48302
первісна вартість	1011	59322	71863
знос	1012	20106	23561
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		627
інші фінансові інвестиції	1035	262	8236
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	5393	7232
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	45882	81550
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	26472	20340
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	25177	10316
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135	284	
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	79	28
Поточні фінансові інвестиції	1160	162	168
Гроші та їх еквіваленти	1165	570	2070
Витрати майбутніх періодів	1170	92	210
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	52836	33132
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	98718	114682

Позначка	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	29610	29610
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	9986	6538
Резервний капітал	1415	30702	30702
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	21598	11599
Неоплачений капітал	1425	()	()
Видучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	92196	92740
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		1732
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	2670	7540
розрахунками з бюджетом	1620	174	452
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	235	175
розрахунками з оплати праці	1630	3211	5617
Поточні забезпечення	1660		6130
Доходи майбутніх періодів	1665		245
Інші поточні зобов'язання	1690	32	51
Усього за розділом III	1695	6322	21942
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900	98718	114682

Керівник

Головний бухгалтер

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за _____ рік _____ 20_21 р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	67415	47476
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	49665	37922
Валовий:			
прибуток	2090	17750	9554
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120	6935	6984
Адміністративні витрати	2130	-2571	-2067
Витрати на збут	2150	-1823	-1130
Інші операційні витрати	2180	-1185	-1316
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	19106	12021
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	107	24
Інші доходи	2240	133	245
Фінансові витрати	2250	-581	-983
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	-1115	-746
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	17651	10563
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	2118	1527
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	13943	9035
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	13943	9035

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	46933	36817
Витрати на оплату праці	2505	13989	11242
Відрахування на соціальні заходи	2510	5091	3345
Амортизація	2515	3323	2759
Інші операційні витрати	2520	2714	2923
Разом	2550	72051	57086

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відділення економічне
Кафедра Економіки
Освітньо-професійна програма «Економіка»
Спеціальність 051 «Економіка»
Форма навчання денна

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему: Удосконалення виробничої діяльності на підприємстві
ТОВ «КУРТАЖ».

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Здобувач освіти _____ (Сермак В.В.)

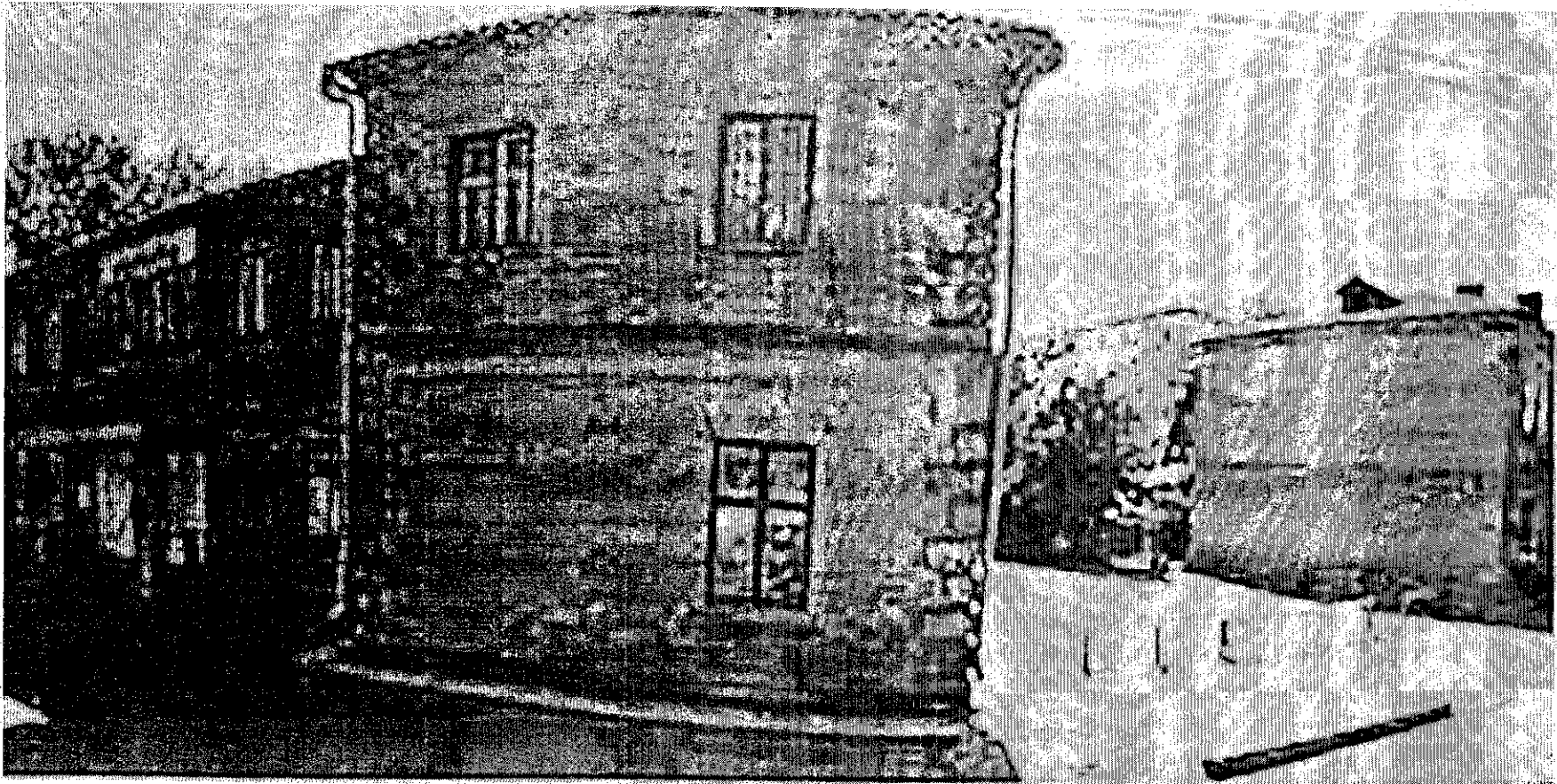
Керівник _____ (Хачатурян О.С.)

ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

**Удосконалення виробничої діяльності на підприємстві
ТОВ «КУРТАЖ»**

Виконавець: Сермак Владислава Володимирівна

Науковий керівник: Хачатурян Олена Сергіївна

Мета кваліфікаційної роботи – обґрунтування напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства ТОВ «КУРТАЖ».

Об'єктом дослідження є процес забезпечення виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ».

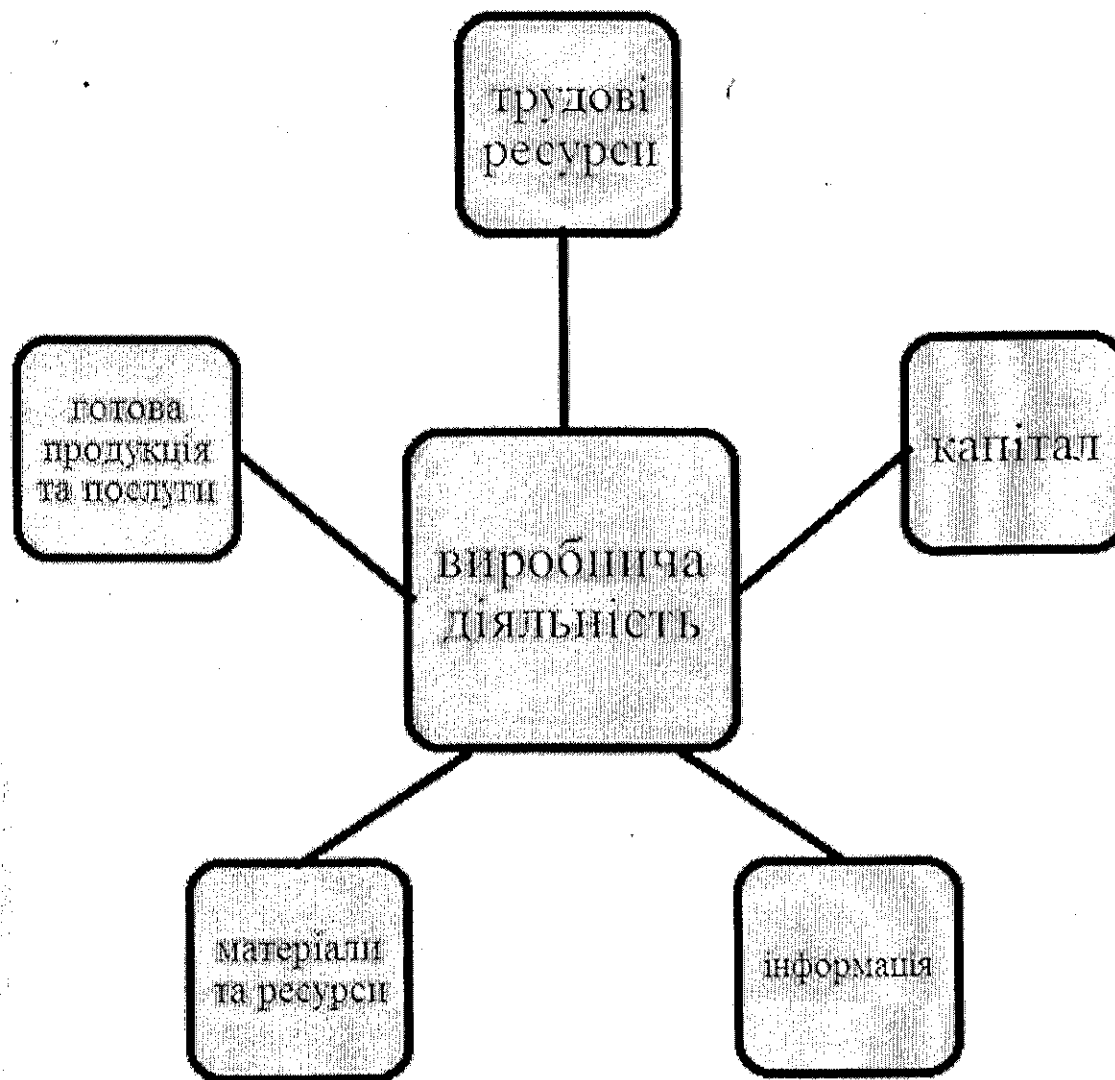
Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних підходів до розробки напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ».

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні підходів до формування теоретичних передумов підвищення ефективності виробничої діяльності як важливої частини економічного розвитку підприємства.

Практична значність отриманих результатів роботи полягає в підвищенні ефективності виробничої діяльності підприємства ТОВ «КУРТАЖ», що дозволить більш повно і чітко обґрунтувати доцільність пропозицій щодо вдосконалення ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ».

Сутність виробничої діяльності підприємства

Модель виробничого процесу

Показники, що характеризують елементи виробничої діяльності

Елементи виробничої діяльності	Показники
1. Персонал	а. чисельність; б. продуктивність праці; в. час виконання операцій основних і допоміжних процесів і робітника; г. кількість інновацій, раціоналізаторських пропозицій на і робітника; д. рівень освіти, кваліфікації.
2. Витрати	а. обсяг, оборотність складських запасів; б. інтенсивність поставок ТМЦ; в. частка бракованих матеріалів, деталей; г. кількість зривів поставок; д. час доставки ТМЦ на підприємство; е. час доставки готової продукції кінцевого споживача; ж. оборотність, вартість незавершеної продукції.
3. Якість	а. кількість дефектів; б. частота виникнення дефектів; в. кількість операцій контролю на основний/допоміжний процес; г. якість сировини, матеріалів, готової продукції; д. кількість рекламаций.
4. Устаткування	а. кількість і час незапланованих простоїв обладнання; б. кількість і час ремонту устаткування; в. рівень автоматизації процесів; г. час переналадження обладнання.
5. Безпека	а. кількість виробничих травм, нещасних випадків; б. рівень забруднення навколишнього середовища; в. кількість пожеж на виробництві; г. ступінь захищеності інформації.
6. Ефективність	а. ЧДД; б. ВНД; в. термін окупності; г. ліквідність; д. незалежність; е. рентабельність; ж. ділова активність.
7. Фінансова платоспроможність	а. коефіцієнт абсолютної ліквідності; б. коефіцієнт поточної ліквідності; в. коефіцієнт проміжної ліквідності.

Ефективність виробничої діяльності підприємства та основні напрями її підвищення

Показники ефективності виробництва

узагальнюючі показники

- виробництво чистої продукції на одиницю витрат ресурсів;
- прибуток на одиницю загальних витрат;
- рентабельність виробництва;
- витрати на 1 грн. товарної продукції;
- частка приросту продукції за рахунок інтенсифікації виробництва;
- народногосподарський ефект використання одиниці продукції.

показники ефективності використання праці (персоналу)

- темп зростання продуктивності праці;
- частка приросту продукції за рахунок збільшення продуктивності праці;
- абсолютне і відносне вивільнення працівників;
- коефіцієнт використання корисного фонду робочого часу;
- трудомісткість одиниці продукції;
- зарплато ємність одиниці продукції.

показники ефективності використання виробничих фондів

- загальна фондovіддача;
- фондovіддача активної частини основних фондів;
- рентабельність основних фондів;
- фондovісткість одиниці продукції;
- матеріалovісткість одиниці продукції;
- коефіцієнт використання найважливіших видів сировини і матеріалів.

показники ефективності використання фінансових коштів

- оборотність оборотних коштів;
- рентабельність оборотних коштів;
- відносне вивільнення оборотних коштів;
- питомі капітальні вкладення (на одиницю приросту потужності або продукції);
- рентабельність капітальних вкладень;
- термін окупності капітальних вкладень і ін.

Методи оцінки ефективності виробничої діяльності

Група методів	Вид
Кількісні	Факторний аналіз. Коефіцієнтний аналіз рентабельності. Вертикальний аналіз. Горизонтальний аналіз. Порівняння за заданим критерієм у динаміці. Ранжування з використанням відносних показників. Порівняння з середньогалузевим значенням. Трендовий аналіз. Балансовий метод.
Якісні	Метод угруповань. Морфологічний аналіз. Імітаційне моделювання. Компонентний аналіз. Метод оцінки грошових потоків. Метод дисконтування та нарощування. Метод функціонально-вартісного аналізу. Ситуаційне моделювання.
Комплексні	Метод детермінованої комплексної оцінки. Методи стохастичної комплексної оцінки. Системний аналіз. Метод фактору часу колективу авторів під керівництвом В.М. Самочкіна. Метод зі споживчої ефективності І.А. Маркіної. Модель Альтмана. Метод Д. Сінка.

Характеристика виробничо-господарської діяльності підприємства

Динаміка основних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «КУРТАЖ» за 2020÷2022 рр.

Показник	Роки			2019/2018		2020/2019	
	2020	2021	2022	абс. приріст, тис.	Темп приросту.,	абс. приріст, тис.	Темп приросту.,
				грн.	%	грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн. (ЧД)	30821,4	35539,4	40468,8	4718	15,31	4929,4	13,87
Активи, тис. грн. (А)	15214,1	15483,9	24146,5	269,8	1,77	8662,6	55,95
Собівартість, тис. грн. (С)	18657,1	21078,3	23331,9	2421,2	12,98	2253,6	10,69
Чистий прибуток, тис. грн. (ЧП)	5052,8	6893,8	9031,8	1841	36,44	2138	31,01
Рентабельність капіталу (Рк=ЧП/А)	0,332	0,445	0,374	0,113	34,04	-0,071	-15,96
Рентабельність власного капіталу (Рвк=ЧП/ВК)	0,356	0,477	0,395	0,121	33,99	-0,082	-17,19
Рентабельність виробничих фондів (Рвф=ЧП/ВФ)	0,808	1,024	1,224	0,216	26,73	+0,2	19,53
Рентабельність продукції (Рпр=ЧП/ЧД)	0,164	0,194	0,223	0,03	18,29	0,029	14,95
Рентабельність основної діяльності (Род=ВП/С)	0,652	0,686	0,734	0,034	5,21	0,048	7
Виробнича рентабельність (Рвир=По/С)	0,37	0,438	0,498	0,068	18,38	0,06	13,7

**Динаміка показників використання основних фондів ТОВ «КУРТАЖ»
за 2021÷2022 рр.**

Показник	Роки			Відхилення (+,-)			
	2020	2021	2022	2021/2020		2022/2021	
				абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %	абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
Коефіцієнт оновлення ОЗ	0,026	0,060	0,067	0,034	133,08	0,006	10,56
Коефіцієнт вибуття ОЗ	0,0048	0,013	0,003	0,008	170,83	-0,009	-75,38
Коефіцієнт зносу ОЗ	0,707	0,700	0,692	-0,006	-0,95	-0,007	-1,06
Фондовіддача	1,66	1,85	1,96	0,19	11,45	0,11	5,95
Фондомісткість	0,605	0,545	0,51	-0,06	-9,92	-0,035	-6,42
Фондоозброєність	188,98	195,84	221,41	6,86	3,63	25,57	13,06

Результати кореляційного аналізу прибутковості підприємства

Показники	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	Адміністративні витрати, тис. грн.	Витрати на збут	Фінансові витрати	Інші операційні витрати
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1				
Адміністративні витрати, тис. грн.	0,726	1			
Витрати на збут	0,911	0,621	1		
Фінансові витрати	0,623	0,715	0,985	1	
Інші операційні витрати	0,695	0,910	0,762	0,893	1

Шкала Чеддока

Значення коефіцієнта кореляції	Характеристика тісноти зв'язку
до 0,3	Практично відсутній
0,31÷0,5	Слабкий
0,51÷0,7	Помітний
0,71÷0,9	Сильний (або тісний)
0,91÷0,99	Дуже сильний (або дуже тісний)

Результати регресійного аналізу

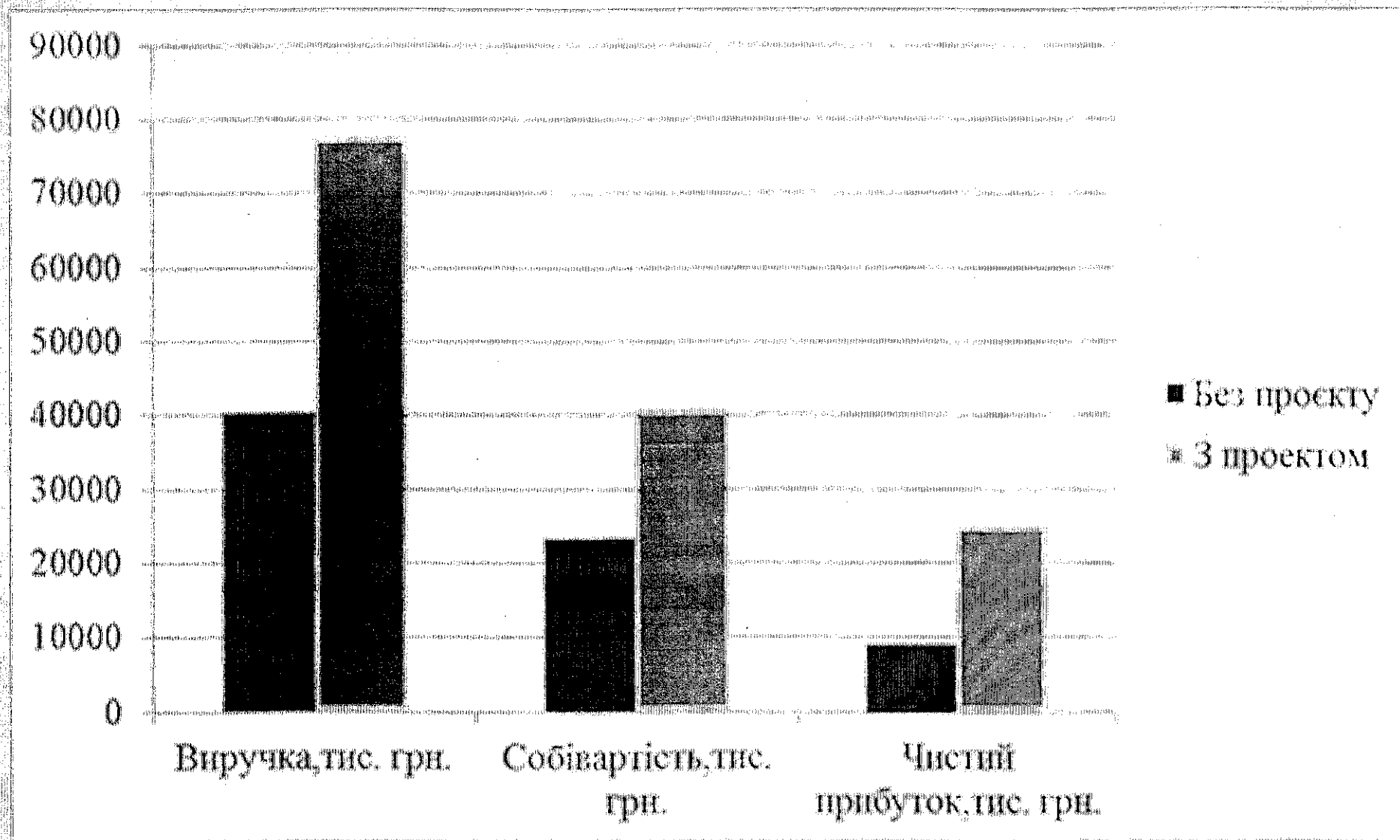
Показник	Стандарт- на помилка	t- статистика	P- значення	Нижнє 96%	Верхнє 96%
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	57369,21	5,326	0,100	- 465782,013	1322741,12
Адміністративні витрати, тис. грн.	7,9	-7,842	0,089	-169,1	41,023
Витрати на збут	0,5	19,964	0,0312	5,243	21,985
Фінансові витрати	2,8	-11,261	0,0671	-54,037	3,993
Інші операційні витрати	2,9	-11,543	0,064	-54,034	4,051

Оцінка соціально-економічної ефективності заходів з удосконаленням ефективності виробничої діяльності

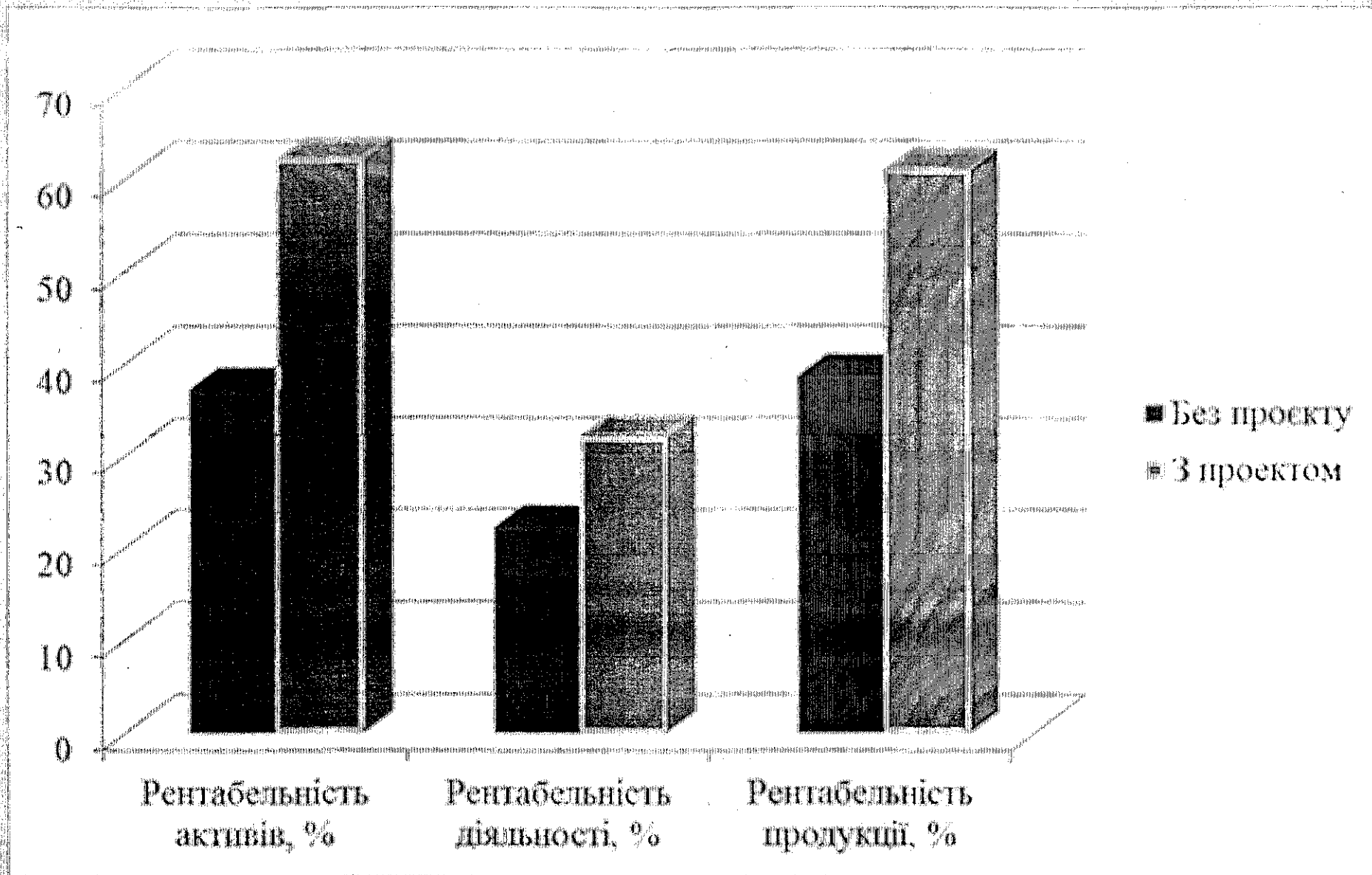
Вплив проєкту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) ТОВ «КУРТАЖ» на показники ефективності виробничої діяльності

Показник	Без проєкту	З проєктом	Відхилення
Виручка, тис. грн.	40468,8	77356,0	36887,2
Собівартість, тис. грн.	23331,9	40848,7	17516,8
Чистий прибуток, тис. грн.	9031,8	24915,5	15883,7
Чисельність персоналу, ос.	112,0	115,0	3,0
Активи, тис. грн.	24146,5	40030,2	15883,7
Рентабельність активів, %	37,4	62,2	24,8
Рентабельність діяльності, %	22,3	32,2	9,9
Рентабельність продукції, %	38,7	61,0	22,3
Продуктивність праці, тис. грн.	361,3	672,7	311,3
Оборотність активів, оборотів за рік	1,7	1,9	0,3

Показники фінансових результатів бізнесу ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок проекту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю), %

Показники рентабельності бізнесу ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок проекту налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю), %

ВИСНОВКИ

Здійснивши аналіз стану основних виробничих фондів ТОВ «КУРТАЖ» визначили: коефіцієнт зносу ОЗ: в 2021 році знизився на 0,95% порівняно з 2020 роком, а в 2022 році – знизився на 1,06%, що свідчить про інтенсифікацію процесів оновлення необоротних виробничих активів, що підвищує конкурентоспроможність підприємства; фондоддача: в 2021 році зросла на 11,45% порівняно з 2020 роком, а в 2022 році – зросла на 5,95%, що є позитивною тенденцією.

Аналіз показників операційної діяльності, зокрема, чистий дохід від реалізації продукції зріс у 2022 році на 4929,4 тис. грн. у порівнянні з 2021 роком; загальний капітал підприємства зріс у 2021 році на 8662,6 тис. грн. порівняно з 2020 роком; чистий прибуток зріс на 1841 тис. грн. в 2021 році порівняно з 2020 роком, а в 2022 році – на 2138 тис. грн. порівняно з 2021 роком. Щодо показників рентабельності, то всі вони продемонстрували зростання, що свідчить про значне покращення фінансово-економічного стану підприємства.

Аналіз показників фінансової стійкості показав, що всі вони знаходились у межах норми, що свідчить про оптимізацію фінансової діяльності ТОВ «КУРТАЖ» на поточний період.

Аналіз стратегічного розвитку підприємства виявив три найбільш доцільні стратегії: маркетингова, стратегія вибіркового розвитку, стратегія організаційних перетворень.

За результатами різних дискримінантних розрахунків моделей, було визначено, що банкрутство ТОВ «КУРТАЖ» не загрожує, фінансова стійкість підприємства в задовільному стані, для підвищення рівня фінансової стабільності та платоспроможності необхідна розробка заходів щодо зміцнення фінансового становища та підвищення рівня платоспроможності підприємства.

Обґрунтування доцільності пропозицій щодо вдосконалення ефективності виробничої діяльності підприємства вказує на потенціал розвитку організаційних, технологічних, інвестиційних, трудових та матеріальних аспектів при реалізації бізнес-проекту з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю).

Встановлено, що проведений розрахунок витрат на реалізацію заходів виробничої діяльності базового плану прибутку в рамках вдосконалення ефективності виробничої діяльності ТОВ «КУРТАЖ» за рахунок реалізації бізнес-проекту з налагодження виробництва нової товарної групи (виробів з текстилю) вказує на економічну доцільність наведених пропозицій автора з коригування виробничої політики підприємства.

Доповідь закінчено,
дякую за увагу!